

එම්. සාර්ලිස් ශිල්පියා

- වර්ෂ 1880 ජූනි 25 වන දින අම්බලන්ගොඩ උපත ලබමින් 1955 නොවැම්බර් 21 දින අප අතරින් සමුගත් එම්. සාර්ලිස් (මාලිගාවගේ සාර්ලිස්) බෞද්ධ චිත්‍ර කලාවේ නව පුනරුදයක් ඇති කළ ශිල්පියෙකි.
- ටවර් නෘත්‍ය ශාලාවේ චිත්‍ර වස්ත්‍ර සකස් කළ රිචඩ් හෙන්රිකස්ගේ බටහිර චිත්‍ර කලා ශෛලිය ලක්ෂණ එම්. සාර්ලිස්ගේ බෞද්ධ චිත්‍ර නිර්මාණ සඳහා ආභාසය විය.
- එම්. සාර්ලිස් ශිල්පියාගේ බෞද්ධ සිතුවම් නිර්මාණ, විහාර සිතුවම් හා ලිතෝ මුද්‍රිත සිතුවම් ලෙස කොටස් දෙකකට බෙදා වෙන් කළ හැකි ය.
- යටත් විජිතකරණය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ ජනප්‍රිය වී තිබූ බ්‍රිතාන්‍ය රැජිනගේ රූප වෙනුවට බෞද්ධ චිත්‍ර, සිංහල බෞද්ධ ජනතාව අතර ජනප්‍රිය කිරීමට පුරෝගාමී වූයේ එම්. සාර්ලිස් ශිල්පියා ය.
- ඔහු විසින් අදින ලද බෞද්ධ සිතුවම් 1923 දී ජර්මනියට යවා ලිතෝ මුද්‍රිත ක්‍රමයෙන් පිටපත් ලබා ගැනිණ. එවැනි සිතුවම් 36 ක් විය. පහත සඳහන් වන්නේ ඉන් කිහිපයකි.
 - සිද්ධාර්ථ කුමාරෝත්පත්තිය
 - පියුම් පිට වැඩීම
 - ශිල්ප දැක්වීම
 - සිද්ධත් යශෝධරා සරණ මංගල්‍යය
 - සිද්ධත් කුමරු හා මව් බිසව
 - දූෂ්කර ක්‍රියාව
 - සීවලී මහරහතන් වහන්සේ
- එම්. සාර්ලිස් ශිල්පියා විසින් සිතුවම් ඇඳ ඇති බෞද්ධ විහාරස්ථාන කිහිපයක් පහත සඳහන් වේ.
 - කොළඹ මාලිගාකන්ද විහාරය
 - ඉඳුරුවේ යාලගම විහාරය
 - මතුගම පාන්තිය ශ්‍රී මංගල විහාරය
 - පොතුපිටියේ පූජාරාමය
- එම්. සාර්ලිස් ශිල්පියාගේ සිතුවම්වල දැකිය හැකි කලා ලක්ෂණ
 - මනා සම්පිණ්ඩනය
 - පර්යාලෝක ලක්ෂණ දැක්වීම
 - එළිය අඳුර හා ත්‍රිමාන ලක්ෂණ දැක්වීම
 - දීප්තිමත් වර්ණ භාවිතය
 - විචිත්‍ර සැරසිලිකරණය
 - බටහිර ස්වභාවික ශෛලියේ ආභාසය

සිද්ධත් කුමරු හා මව් බිසව (ලිතෝ මුද්‍රිත)

- අපරදිග/බටහිර ස්වභාවිකවාදී චිත්‍ර ශෛලියේ ආභාසය අනුව රූප රචනය කර ඇත.
- පුනරුද යුගයේ චිත්‍ර ශිල්පීන් අඳින ලද මරියතුමිය හා ජේසු බිළිඳා දැක්වෙන මැඩෝනා චිත්‍රවල ආභාසය දැක ගත හැකි ය.
- සිතුවමේ මානව රූප සඳහා විචිත්‍ර ලෙස යොදා ඇති වස්ත්‍රාභරණ පෙරදිග ශෛලියේ ආභාසය පෙන්නුම් කරයි. විශේෂයෙන් ඉන්දියානු සම්ප්‍රදායේ ඇඳුම් පැලඳුම්වල ලක්ෂණ කැපී පෙනේ.
- රූපවල ත්‍රිමාන ලක්ෂණ ඉතා හොඳින් මතු කර ඇති අතර විචිත්‍ර වර්ණමාලාවක් ද වේ.
- සිද්ධත් කුමරු හා මව් බිසව දක්වා ඇත්තේ මාළිගා අභ්‍යන්තර සමීප රූප දර්ශනයක් ලෙස ය.
- සමස්ත සිතුවමේ පෙරබිම සහ පසුබිම පමණක් දක්වා ඇත. මාළිගා කවුළුවෙන් පෙනෙන පසුබිම පර්යාලෝක ලක්ෂණ සහිත භූමි දර්ශනයක් ලෙස දක්වා ඇත.

පියුම් පිට වැඩීම (ලිතෝ මුද්‍රිත)

- චිත්‍ර අවකාශයේ ගැඹුර මතුවන සේ පර්යාලෝක ලක්ෂණ පෙන්වමින් ස්වභාවිකවාදී ශෛලියකින් රූප සංරචනය කිරීම දක්නට ලැබේ.
- පෙරබිම, මැදබිම සහ පසුබිම යන තල මත පර්යාලෝක ලක්ෂණයට අනුගත වෙමින් රූප හා සිද්ධි ගණනාවක් සිතුවම් කර ඇත.
- සිතුවමේ පසුබිම අවකාශ පර්යාලෝක ලක්ෂණ සහිතව භූමි දර්ශනයකින් සමන්විත ය.
- ත්‍රිමාන ලක්ෂණ මතුවන සේ විචිත්‍ර වර්ණමාලාවක් භාවිත කර ඇත.

සෝලියස් මෙන්ඩිස් ශිල්පියා

- වර්ෂ 1897 ජූනි 17 වන දින හලාවත මාදම්පේ නගරයට නුදුරු මහවැව දී සෝලියස් මෙන්ඩිස් උපත ලබා ඇත.
- කැලණි විහාර බිතු සිතුවම් නව බෞද්ධ විහාර චිත්‍ර ශෛලියක් හඳුන්වා දීමට පුරෝගාමී විය.
- කැලණි විහාරයේ සිතුවම් නිර්මාණය කිරීමට ආභාසය වී ඇත්තේ, ඉන්දියාවේ අජන්තා, එල්ලෝරා හා භාග් වැනි ස්ථානවල කලා නිර්මාණ හා ලංකාවේ සීගිරිය, තිවංක පිළිමගේ වැනි ඉපැරණි සිතුවම් නිර්මාණයන් ය.
- කැලණි විහාරයේ සිතුවම්වලට අමතරව රණස්ගල්ල විහාරය, ගිරිඋල්ල මැදදෙපොළ විහාරය, හබරාදුව පිටිදූව කැලණිගොඩ විහාරය, සහ පොළොන්නරුව ශ්‍රී විජය විහාරය යන විහාරස්ථානවල ද සෝලියස් මෙන්ඩිස් සිතුවම් ඇඳ ඇත.
- නව කැලණි විහාරයේ බිතු සිතුවම් තේමාත්මකව කොටස් දෙකකි.

- බුද්ධ චරිතයේ විවිධ අවස්ථා
- ඓතිහාසික සිද්ධි/ පුවත්

බුද්ධ චරිතයේ අවස්ථා

- මහමායා දේවිය දුටු සිහිනය
- වජ්‍ර මඟුල
- සිප් සතර හැඳෑරීම
- සුජාතාවගේ කිරිපිඬු දානය
- සම්බුද්ධත්වයට පත්වීම
- සම්බුද්ධ පරිනිර්වාණය

ඓතිහාසික සිද්ධි

- විජය කුමරුගේ ලංකාගමනය
- අනුරාධපුර මහාසීමාව බැඳීම
- අළුවිහාරයේ දී ත්‍රිපිටකය ග්‍රන්ථාරූඪ කිරීම
- හේමමාලි කුමරිය හා දන්ත කුමරු ශ්‍රී දළඳා වහන්සේ ලක්දිවට වැඩම කරවීම
- සංඝමිත්තා තෙරණියෝ ශ්‍රී මහබෝධි අංකුරය ලක්දිවට වැඩම කරවීම
- බුදුන්වහන්සේගේ ලංකාගමනය දැක්වෙන මහියංගනං, නාගදීපං, කල්‍යාණං පදලාංඡනං යන ප්‍රධාන සිතුවම් සතර

කැලණි විහාරයේ චිත්‍රවල දැකිය හැකි පොදු ලක්ෂණ

- රිද්මයානුකූල හා විස්තරාත්මක මානව රූප සම්පිණ්ඩනය
- ප්‍රාණපූර්ණ සියුම් රේඛාකරණය
- සියුම් ව ගොඩනගන ත්‍රිමාන ලක්ෂණ සහිත අඳුරු කහ, දුඹුරු, කළු, සුදු ආදී වර්ණමාලාවක් භාවිත කිරීම
- අඳුර තුළින් ආලෝකය වඩාත් තීව්‍ර ලෙස මතු කර දක්වන, කියරෝස්කුරෝ (Chiaroscuro) සිද්ධාන්තයට සමාන වර්ණ ගැන්වීමේ ලක්ෂණ පෙන්වීම
- විශාල අවකාශයක් මත ක්‍රියාකාරී රූප බොහෝ ගණනක් එකට සම්පිණ්ඩනය කිරීම
- වියළි බදාමය මත බිතු සිතුවම් ඇඳීමේ ශිල්ප ක්‍රමය වන ප්‍රෙස්කෝ සිකෝ ශිල්ප ක්‍රමය භාවිතය

හේමමාලා කුමරිය හා දන්ත කුමරු ශ්‍රී දළදා වහන්සේ ලක්දිවට වැඩම කරවීම

- කීර්ති ශ්‍රී මේඝවර්ණ රජ සමයේ (ක්‍රි. ව. 301 -328) කලිඟු රට ගුහසිව නම් රජතුමා විසින් දළදා වහන්සේගේ ආරක්ෂාව පතා හේමමාලා කුමරිය හා දන්ත කුමරු අත ශ්‍රී ලංකාද්වීපයට ශ්‍රී දළදා වහන්සේ වැඩම කරවීම මෙයින් නිරූපණය කෙරේ.
- විශාල අවකාශයක් මත මානව රූප ලාලිතාමය ඉරියව්වලින් යුතුව සම්පිණ්ඩනය කර ඇත.
- ඓතිහාසික බිතු සිතුවම්වල දක්නට ලැබෙන සංගත වර්ණමාලාවක් භාවිත කරමින් ත්‍රිමාණ ලක්ෂණ සියුම් ලෙස මතු කර ඇත.
- සිතුවම් සඳහා වර්ණ යෙදීමේ දී අඳුරු කහ, දුඹුරු, කළු, සුදු ආදී වර්ණවල ප්‍රභේද මතුවන අයුරින් චිත්‍ර නිර්මාණය කර ඇත.
- රිද්මයානුකූල හා ප්‍රකාශන ගුණයෙන් යුතු රූප සියුම් රේඛාකරණයෙන් පරිපූර්ණත්වයට පත් කර ඇත.
- මෙම සිතුවමේ පසුබිම දැක්වීමේ දී ශිල්පියා ස්වභාවික පරිසරයේ අපූර්වත්වය ගම්‍යමාන වන සේ ප්‍රතිනිර්මාණය කර ඇත.

සංඝමිත්තා තෙරණින් වහන්සේ ජය ශ්‍රී මහබෝධිය ශ්‍රී ලංකාවට වැඩම කරවීම

- මෙම සිතුවමින් නිරූපණය වන්නේ ඉන්දියාවේ ධර්මාශෝක රජතුමාගේ දියණියක වූ සංඝමිත්තා තෙරණිය විසින් ශ්‍රී මහා බෝධි ශාකාවක් ලංකාවට රැගෙන ඒම සහ සිරිලක රජ කළ දෙවනපාය රජතුමා දියට බැස ශ්‍රී මහා බෝධිය භාරගැනීමට සූදානම්වන අවස්ථාව වේ.
- විශාල තලයක් මත සිතුවම සම්පිණ්ඩනයේ දී ඇතිවන අභියෝග ජය ගනිමින් අදාළ ප්‍රස්තුතය තලයට ගොනු කර ගැනීමේ දී ශිල්පියා හැකියාව රූප, වර්ණ හා රේඛා සංරචනය මගින් මැනවින් ප්‍රකාශ වේ.
- මෙම සිතුවමින් දක්වන රුවල් නැව ඉතා විස්තරාත්මක හැඩතල මගින් හා ජලයෙහි චාලක ස්වරූපය සියුම් රේඛාකරණය මගින් ද ඉතා විසිතූ ලෙස දක්වා ඇත.
- පැරණි සාම්ප්‍රදායික චිත්‍ර කලාවේ රිද්මයානුකූල රේඛාවට නව ජීවයක් එක් කරමින් හා සම්ප්‍රදායික සංගත වර්ණමාලාවකට අනුගත ව අඳුරු කහ, දුඹුරු, කොළ, සුදු, කළු ආදී වර්ණ භාවිත කිරීම හඳුනාගත හැකි ය.
- අඳුර තුළින් ආලෝකය වඩාත් තීව්‍ර ලෙස මතු කරන කියරෝස්කුරෝ (Chiaroscuro) නැමති වර්ණ කිරීමට සමාන ලක්ෂණ මෙම සිතුවමෙහි දැකිය හැකි ය.

හේමමාලා කුමරිය හා දන්ත කුමරු ශ්‍රී දළදා වහන්සේ ලක්දිවට වැඩම කරවීම

සංඝමිත්තා තෙරණීන් වහන්සේ ජය ශ්‍රී මහබෝධිය ශ්‍රී ලංකාවට වැඩම කරවීම

ජෝර්ජ් කීට් ශිල්පියා

- ආසියාවේ විශිෂ්ට චිත්‍ර ශිල්පියකු වශයෙන් ප්‍රසිද්ධියට පත් ජෝර්ජ් කීට් ක්‍රි.ව. 1901 අප්‍රේල් 17 වන දින මහනුවර අම්පිටියේ දී සිංහල බර්ගර් පවුලක උපත ලැබී ය.
- මහනුවර ත්‍රිත්ව විද්‍යාලෙන් මූලික අධ්‍යාපනය ලබා ඇත.
- ඔහු 43 කණ්ඩායමට අයත් චිත්‍ර ශිල්පියකු වන අතර ගෝතමී විහාරයේ බිතුසිතුවම් ද නිර්මාණය කර ඇත.
- නූතන යුගයේ ප්‍රවීණ චිත්‍ර ශිල්පියකු වන ඔහු තම සිතුවම් නිර්මාණවලට හින්දු කලා ආභාසය හා යුරෝපයේ පැබ්ලෝ පිකාසෝගේ සනිකවාදී චිත්‍ර ශෛලියේ කලා ආභාසය සහිත ව ඔහුටම ආවේණික චිත්‍ර ශෛලියක් නිර්මාණය කරගැනීම දැකිය හැකි ය.
- කොළඹ - බොරැල්ල ගෝතමී විහාරයේ බෞද්ධ සිතුවම් ඇඳීම වර්ෂ 1939 - 1940 කාලය තුළ සිදුවිය.
- ගෝතමී විහාරයේ බිතු සිතුවම් චිත්‍රාවලියක් සේ ඇඳ ඇති අතර එහි දැකිය හැකි සුවිශේෂී අවස්ථා කිහිපයක් පහත දැක්වේ.
 - මහමායා දේවිය දුටු සිහිනය
 - සිද්ධාර්ථ කුමාරෝත්පත්තිය
 - සරණ මංගල්‍ය
 - නළඟනන්ගේ විකාර දැකීම
 - සතර පෙර නිමිති දැකීම
 - මාරපරාජය
- මෙම සිතුවම් සෙ.මී. 192 ක් පමණ උස්වූ බිත්තියක ජීව ප්‍රමාණයෙන් ඇඳ ඇත.
- ජෝර්ජ් කීට් ශිල්පියා සිතුවම් නිර්මාණයේ දී රේඛාවට ප්‍රධාන තැනක් ලබා දී ඇති අතර එම රේඛා සෘජු රේඛා, කෙටි රේඛා, වක්‍ර රේඛා වශයෙන් හඳුනාගත හැකි ය.
- නිතැතින් ම ගලායන ජීවමය ගුණයෙන් යුතු රේඛාවෙන් රූපවල පිරුණු බව මනා ව ඉස්මතු කර ඇත.
- රතු, සුදු, දුඹුරු, කහ, නිල්, කොළ යන වර්ණ භාවිත කරමින් සියුම් ලෙස ක්‍රිමාන ලක්ෂණ මතු කර ඇත.
- මෙම සිතුවම් වියළි බදාමයේ අඳින ලද බිතුසිතුවම් ක්‍රමය වන ප්‍රෙස්කෝ සිකෝ ශිල්ප ක්‍රමයට නිර්මාණය කර ඇත.

මාරපරාජය

- ගෝතමී විහාරයේ සිතුවම් අතර සුවිශේෂී සිතුවමක් ලෙස සැලකෙන 'මාර පරාජය' හින්දු කලා ලක්ෂණ හා පිකාසෝගේ සනිකවාදී ශෛලිය ලක්ෂණ ආභාසය කර ගත් නිර්මාණයකි.
- සනිකවාදී හැඩතල භාවිත කිරීමෙන් මාරසේනාවේ මුහුණුවල රුදුරු හයංකර විලාසය මැනවින් ඉස්මතු කර ඇත.
- මාර පිරිසට දුඹුරු, අළු, කළු වැනි අඳුරු වර්ණත් බුදුන්වහන්සේ සඳහා අඳුරු කහ, ලා දුඹුරු වැනි වර්ණත් යොදා ගනිමින් ක්‍රිමාන ලක්ෂණ සහිත ව සිතුවම වර්ණවත් කර ඇත.
- රූප වටා පරිපූර්ණත්වය හා නිමාව පෙන්වන නිර්මාණශීලී රේඛාකරණය ඔහුට ම ආවේණික වූවකි.

නායිකා චිත්‍ර

- ජෝර්ජ් කීට් ශිල්පියා විසින් නායිකා චිත්‍ර ගණනාවක් ඇඳ ඇත.
- මෙම සිතුවම් තෙල් සායම් මාධ්‍යයෙන් කැන්වස් මත කරන ලද චිත්‍ර නිර්මාණයන් ය.
- නායිකා සිතුවම් අනුරාගී බවින් යුතු ප්‍රකාශනයන් වන අතර ඒ බව දැක්වීම සඳහා පුළුල් ඇස් හා පුළුල් දෙතොල් නිරූපණය කර ඇත.
- නිර්මාණයේ අලංකරණය මෙන්ම ප්‍රකාශන ශක්තිය තීව්‍ර කිරීම සඳහා ද රේඛාකරණය මැනවින් භාවිත කර ඇත.
- මෙම කලා නිර්මාණ සඳහා ආභාස වශයෙන් බටහිර සනිකවාදී කලා ලක්ෂණ මෙන් ම හින්දු දර්ශනයේ තන්ත්‍රයාන ලක්ෂණ ද ලැබී ඇතැයි විචාරක මතයයි.
- අඳුරු වර්ණ මෙන්ම පැහැදිලි දීප්තිමත් වර්ණ එකට සංකලනය කර වර්ණවත් කර තිබීම මෙම නායිකා සිතුවම්වලින් දැකිය හැකි ය.

ඩේවිඩ් ජේන්ටර් ශිල්පියා

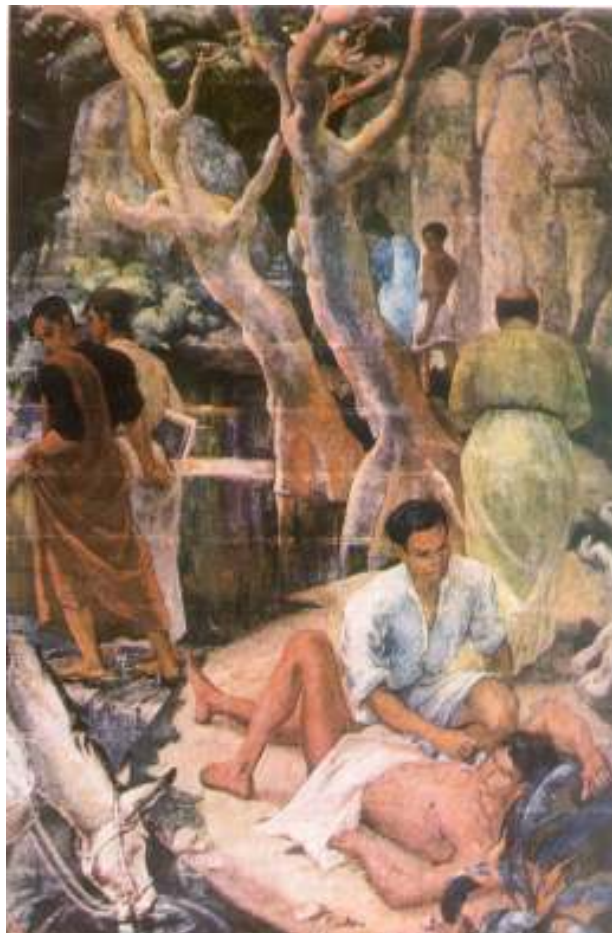
- විශිෂ්ට චිත්‍ර ශිල්පියකු ලෙස ප්‍රසිද්ධියට පත් ඩේවිඩ් ජේන්ටර් වර්ෂ 1900 දී උතුරු ඉන්දියාවේ ඇල්මෝරා හි දී ඉංග්‍රීසි ජාතික මෂනාරි පියෙකුට හා සිංහල මවකට දාව උපත ලැබීය.
- ඔහු එංගලන්තයේ රෝයල් ඇකඩමියේ චිත්‍ර කලාව පිළිබඳ අධ්‍යාපනය ලබා ඇත.
- යුරෝපීය ශාස්ත්‍රාලීය චිත්‍ර කලාවේ ස්වභාවිකවාදී චිත්‍ර කලා ආභාසය සහිතව ඔහුටම ආවේණික චිත්‍ර ශෛලියක් නිර්මාණය කරගෙන ඇත.
- ප්‍රවීණ චිත්‍ර ශිල්පියකු වන ඔහු ලංකා කලා සංගමයට අයත් අද්‍යයන යුගයේ චිත්‍ර ශිල්පියකු වේ.
- ඩේවිඩ් ජේන්ටර්ගේ නිර්මාණ සඳහා වස්තු විෂය වූ තේමා පහතින් දැක්වේ.
 - ප්‍රතිරූප
 - භූමි දර්ශන
 - මානව රූප සම්පිණ්ඩන
 - ත්‍රිත්ව දෙව්මැදුරේ බිතු සිතුවම්
- ඩේවිඩ් ජේන්ටර් චිත්‍ර ශිල්පියාගේ නිර්මාණ ශෛලිය හා චිත්‍ර මූලිකාංග සංරචන කිරීමේ ලක්ෂණ
 - ජීවගුණය හා කායික සුන්දරත්වය මැනැවින් පිළිබිඹුවන ලෙස මානව රූප චිත්‍රණය කිරීම
 - චිත්‍රයේ ගැඹුර හා පර්යාලෝක ලක්ෂණ නිරූපණය
 - මිනිස් ඉරියව් ලාලිතයෙන් හා හැඟීම් ප්‍රකාශනයෙන් යුතු වීම
 - ත්‍රිමාන ලක්ෂණ සහිත ව දීප්තිමත් වර්ණමාලාවක් භාවිත කිරීම
 - ක්‍රිස්තියානි තේමා නිරූපණය කිරීමේ දී යුරෝපීය සංස්කෘතිය හා භූතලය වෙනුවට ශ්‍රී ලාංකීය සමාජ පසුබිමක චිත්‍රණය කර තිබීම

ජයග්‍රාහි ලෙස ජෙරුසෙලමට ඇතුළු වීම

- ජාතික කලාභවනේ නිත්‍ය ප්‍රදර්ශනයට තබා ඇති මෙම සිතුවම කැන්වසය මත තෙල් සායම් මාධ්‍යයෙන් කරන ලද නිර්මාණයකි.
- චිත්‍රයේ දක්වන මානව රූප ඉරියව් කායික සුන්දරත්වය දක්වන ලාලිතයෙන් යුතුව චිත්‍රණය කර ඇති අතර ඒවා හැඟීම් ප්‍රකාශනයෙන් යුතුව නිරූපණය කෙරේ.
- තලය මත රූප සංරචනය කිරීමේ දී පෙරබිම, මැද බිම හා පසුබිම මත රූප පිහිටවමින් චිත්‍රයේ ගැඹුර හා පර්යාලෝක ලක්ෂණ නිරූපණය කර ඇත.
- ත්‍රිමාන ලක්ෂණ සහිතව වඩාත් රෝස පැහැයට හුරු දීප්තිමත් වර්ණමාලාවක් භාවිත කර ඇත.
- චිත්‍රයේ පසුබිම සඳහා දක්වා ඇත්තේ ජෙරුසරම කාන්තාරය වෙනුවට ලාංකීය වියළි කලාපීය කඳු සහිත භූ පරිසරයකි.

යහපත් සමරිතානුවරයා (Good Samarithan)

- මෙම සිතුවම මහනුවර ත්‍රිත්ව දෙවිමැදුරේ දැකිය හැකි සිතුවමකි.
- මින් නිරූපණය වන්නේ ජේසුස් වහන්සේ දේශනා කරන ලද උපමා කථාවක අවස්ථාවකි. එනම් යහපත් සමරිතානුවරයා පහරදීමකට ලක්වී තුවාල ලැබූ පුද්ගලයකු හට පිහිටවන ආකාරයයි.
- ජේසුස් වහන්සේගේ කතා පුවත සහිත මහනුවර ත්‍රිත්ව දෙවිමැදුරේ බිතු සිතුවම්වල සුවිශේෂත්වය වන්නේ යුරෝපීය සංස්කෘතිය හා භූ තලය වෙනුවට ශ්‍රී ලාංකේය සමාජ පසුබිම නිරූපණය කර තිබීමයි.
- ශ්‍රී ලාංකේය මිනිස් රූප, ඇඳුම් පැලඳුම් හා පරිසර ස්වභාවය මෙම චිත්‍රයේ කැපී පෙනෙන ලක්ෂණයෝ ය.
- යුරෝපීය ශාස්ත්‍රාලීය චිත්‍ර කලාවේ සංරචන සිද්ධාන්ත ලක්ෂණ වන ගැඹුර නිරූපණය කරන පර්යාලෝක ලක්ෂණ හා ත්‍රිමාන ලක්ෂණ භාවිතය මෙම නිර්මාණවල දැකිය හැකි ය.

තාවඩි මු. තුරෙයිසාම් ශිල්පියා

- තාවඩි මු. තුරෙයිසාම් 19 වන සියවස අගභාගයේ යාපනයේ තාවඩි ප්‍රදේශයේ ජීවත් වූ චිත්‍ර ශිල්පියෙකි.
- මොහු දකුණු ඉන්දීය තන්ජාවූර් (Thanjavur) සිතුවම්වල ශිල්පක්‍රම නිර්මාණ සඳහා භාවිත කර ඇත.
- එමෙන් ම යුරෝපා යථාර්ථවාදය (Realism) හා පෙරදිග සිතුවම් ලක්ෂණ සම්මිශ්‍රණයක් මොහුගේ සිතුවම්වල කැපී පෙනේ.
- යාපනයේ නල්ලූර් හි සට්ටනාදර් ශිව දේවාලයේ ඇති බිතු සිතුවම් අතර සුදු අත් ඇති පූජක රුව (ඵේයර්), ගණපති රූපය, සුදු කුකුළාගේ රූපය, හා සැරසිලි මොහුගේ විශිෂ්ට නිර්මාණ වේ.
- මෙම සිතුවම්වල ස්වභාවික වර්ණ භාවිතයත් පෙරදිග සම්ප්‍රදාය අනුගමනය කරමින් ලා වර්ණ ව්‍යාප්තියක් හඳුනාගත හැකි ය.
- විශේෂයෙන් ලා දුඹුරු වර්ණ මාලාවක් මෙම සිතුවම්වල දැක ගත හැකි ය.
- හුණු බදාම මත ප්‍රෙස්කෝ සිකෝ ශිල්ප ක්‍රමයට බිතු සිතුවම් නිමවා ඇත.
- තාවඩි මු. තුරෙයිසාම් ශිල්පියා තාවඩි මුරුගන් මූර්ති කෝවිලේ ද සිතුවම් නිර්මාණය කර ඇත. මෙම දේවාලයේ ඇති සිතුවම් අතර කිරි කාවඩි කරුවා, වල්ලි දෙවඟන බිහිකළ මුව දෙන, වශිෂ්ටර් හා කාරාම් පශු, කතරගම දෙවියන් මහලු බමුණකුගේ වෙස් ගෙන අලියාගෙන් වල්ලි දෙවඟන බේරීම, වැදි රූපය ආදිය වැදගත් නිර්මාණ ලෙස සැලකේ.
- ඔහුගේ චිත්‍ර නිර්මාණ කන්කසන්තුරේ වරායට අයත් ගබඩා කාමරවල හා පෞද්ගලික නිවාසවල තිබී අති අතර අද මේවා දක්නට නොලැබේ.

සුදු කුකුළාගේ රූපය

- තාවඩි මු. තුරෙයිසාම් ශිල්පියා විසින් නිර්මාණය කරන සුදු කුකුළා නැමති සිතුවම සට්ටනාදර් ශිව දේවාලයේ දැකිය හැකි වේ.
- යුරෝපීය යථාර්ථවාදී සිතුවම් ආභාසය මෙම සිතුවමේ පැහැදිලිව හඳුනාගත හැකි ය.
- ගම්හිර පෙනුමක් සහිත ව කුකුළාගේ චලනය ඉතා තාත්වික ව දක්වා ඇත.
- ලා පැහැයට හුරු දුඹුරු වර්ණ මාලාවක් සිතුවම පුරා දක්නට ලැබේ.
- වියළි බදාමය මත සිතුවම් නිර්මාණය කිරීමේ ශිල්ප ක්‍රමය වන ප්‍රෙස්කෝ සිකෝ ක්‍රමයට සිතුවම නිර්මාණය කර ඇත.

- සට්ටනාදර් ශිව දේවාලයේ දැකිය හැකි මෙම සිතුවමින් සුදු අත් සහිත පූජකයකු ගණපතිට පූජා පවත්වන ආකාරය නිරූපණය කර තිබේ.
- ලා දුඹුරු වර්ණ සමඟ ලා වර්ණ සිතුවම සඳහා භාවිත කර ඇත.
- දකුණු ඉන්දීය තන්ජාවූර් සිතුවම්වල ආභාසයත් යුරෝපා යථාර්ථවාදී සිතුවම්වල ආභාසයත් මෙම සිතුවම් නිර්මාණ සඳහා පදනම් වී ඇත.
- පූජාවට අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය සහ අලංකාර තොරණක් සහිත ගණපති රූපය මෙම සිතුවමේ දැක ගත හැකි ය.
- පහන් පූජාවේ නියැලෙන සුදු අත් සහිත පූජක රුව පෙරදිග සාම්ප්‍රදායික ලක්ෂණවලින් ඇඳ ඇත.
- සිතුවමේ පසුබිම ලා පැහැයෙන් යුතු වර්ණ ගන්වා ඇත.
- ස්වාභාවිකව සකස් කර ගත් වර්ණ භාවිතයෙන් වියළි හුණු බදාමය මත සිතුවම (ප්‍රෙස්කෝ සිකෝ ක්‍රමයට) නිර්මාණය කර ඇත.

පෙරියතමිබ් සුබ්‍රමණියම් ශිල්පියා

- වර්ෂ 1920.09.21 දින යාපනය, නල්ලූර්හි උපත ලබමින් වර්ෂ 2006 මාර්තු 15 දින අප අතරින් සමූහත් පෙරියතමිබ් සුබ්‍රමණියම් දෙමළ ජනතාව අතර ජනප්‍රියත්වයට පත් වූ විශිෂ්ට චිත්‍ර ශිල්පියෙකි.
- දෙමළ ජනතාවගේ එදිනෙදා ජීවිත අවශ්‍යතාවන් සමග බැඳී අභිලාෂයන් ඉටු කළ චිත්‍ර ශිල්පියකු ලෙස පෙරියතමිබ් සුබ්‍රමණියම් චිත්‍ර ශිල්පියාගේ නිර්මාණවලට සුවිශේෂී ස්ථානයක් හිමි වේ.
- ඔහු යාපනයේ ජීවත් වෙමින් ස්ව උත්සහයෙන් චිත්‍ර කලාව හැදෑරූ ශිල්පියෙකි.
- ඉන්දියානු කලාකරු රවි වර්මාගේ පුරාණ ඓතිහාසික සිද්ධි නිරූපිත සිතුවම්වල ශෛලිය ලක්ෂණ පෙ. සුබ්‍රමණියම්ගේ සිතුවම් සඳහා ද ආභාස වී ඇත.
- රවි වර්මාගේ සිතුවම්වල ශෛලිය සඳහා ඉන්දීය ජනප්‍රිය සංස්කෘතියේ ප්‍රකාශිත මාධ්‍ය වන චිත්‍රපට, කැලැන්ඩර් හා පෝස්ටර් චිත්‍ර ආදිය තුළින් නිරූපිත දේව රූප ලක්ෂණ පෙන්වන අතර එකී ලක්ෂණ පෙ. සුබ්‍රමණියම් ශිල්පියාගේ සිතුවම් ආශ්‍රිතව හඳුනාගත හැකි ය.
- රවි වර්මාගේ චිත්‍රවල දක්නට ලැබෙන දෘෂ්ටි මායා (Illusion optical) ප්‍රකාශන ශිල්ප ක්‍රමය පෙ. සුබ්‍රමණියම්ගේ නිර්මාණ සඳහා අනුගමනය කර ඇත.
- කෝටිල් බිත්ති චිත්‍රවලට අමතරව ඔහු තිර රෙදි චිත්‍ර නිර්මාණය කිරීම, විශාල ප්‍රමාණයේ බැනර් හා කට්ටුවටි (Output) චිත්‍ර නිර්මාණය කිරීම සඳහා දායක වූ ශිල්පියෙක් ද වෙයි.
- පෙරියතමිබ් සුබ්‍රමණියම් ශිල්පියාගේ සිතුවම් පහත සඳහන් කොට්ඨාසවල බිත්ති මත හා තිර රෙදිවල දක්නට ලැබේ.
 - නල්ලූර් කෙලාසපිල්ලෙයාර් කෝටිල
 - ඉනුවිල් පරරාසසේකර පිල්ලෙයාර් කෝටිල
 - සුදුමලයි අම්මන් කෝටිල
 - වැල්වෙට්තිතුරෙයි සිවන් කෝටිල
 - නල්ලූර් වීර කාලි අම්මන් කෝටිල
 - වේලණෙයි අම්මන් කෝටිල

- පෙ. සුමුමනියම්ගේ නිර්මාණ කළ සිතුවම් අතර සුවිශේෂී සිත්තමක් වන අගස්තියර් හා විනයගර් නම් සිතුවම ඉනුවිල් පරාසසේකර පිල්ලෙයාර් කෝවිලෙ හි දැකිය හැකි ය.
- මෙම නිර්මාණයෙන් අගස්තියර්ගේ කෙණ්ඩියට කපුටු වෙසින් පැමිණි විනයගර් තට්ටු කළ නිසා හටගත් කාවේරී නදියයේ කතා පුවත අවස්ථා තුනකින් යුතුව නිරූපණය කර ඇත.
- හුණු බිත්තිය මත තලය සකස් කිරීමකින් තොරව එනමල් වර්ණ යොදා මෙම සිතුවම නිර්මාණය කර ඇත.
- ස්වභාවික ප්‍රමාණයට නිර්මාණය වී ඇති මෙම සිතුවම ඉතා ආකර්ෂණීය ලෙස භාවිත කරන වර්ණ විවිධ තානය (Tone) යොදාගනිමින් ත්‍රිමාන ලක්ෂණවලින් යුතුව භාවිත කර ඇත.
- රූප, ත්‍රිමාන ලක්ෂණ සහිත වර්ණවල තානය (Colour tone) මගින් ගොඩනංවා ඇති හෙයින් රූප වටා පැහැදිලි රේඛාකරණයක් දක්නට නොලැබේ.
- පර්යාලෝකනය ලක්ෂණ දක්වා ඇති අතර පෙර බිමේ ඇති රූපවල ක්‍රියාකාරකම්වලට උචිත පරිදි හා ඒවා එක් එක් තිවු කරන ආකාරයට පසුබිමේ දර්ශන දක්වා ඇත.
- කොටස් තුනකින් යුත් මෙම සිතුවමෙහි එක් එක් කොටසින් එකිනෙකට වෙනස් හැඟීම් ප්‍රකාශන දක්වයි. ඒ අනුව
පළමුවන කොටසින් - කපුටා පලවාහරින අගස්තියර්
දෙවෙනි කොටසින් - දරුවකු බවට පත් වූ විනයගර්ව අගස්තියර් විසින් පලවාහැරීම
දක්වයි. මෙහි දී දරුවා සමච්චල් කරන ආකාරය හා අගස්තියර් කෝප වී
සිටින ආකාරය ද නිරූපණය කර ඇත.
තුන්වන කොටසින් - පැමිණියේ විනයගර් බව හැඟුණු බැවින් යටපත් පහත් ලෙස විනයගර්ට
අගස්තියර් වදින අයුරු නිරූපණය කර ඇත
- මෙම සිද්ධි දර්ශනවල පිළිවෙළ තුළින් අගස්තියර්ගේ හක්තිය මැනැවින් නිරූපණය කර ඇත.

- පෙ. සුබ්‍රමණියම් විත්‍ර ශිල්පියාගේ තවත් සුවිශේෂී නිර්මාණයක් වන ඇතා වල්ලිව එළවාගෙන යාම නැමති සිතුවම ඉනුවල් පරාසසේකර පිල්ලෙයාර් කොවිලෙ හි දක්නට ලැබේ.
- ඇත් වෙසින් පැමිණි විනයගර්, වල්ලි එළවාගෙන යනු ලබන අතර වල්ලි, තාපස වෙසින් පැමිණි මුරුගන්ගෙන් පිළිසරණ ලැබීම මෙම සිතුවමෙන් නිරූපිතය.
- වර්ණ තානය (Colour tone) විවිධත්වය මගින් ක්‍රිමාන ලක්ෂණ හා පර්යාලෝක ලක්ෂණ දක්වා ඇත.
- බිත්තියෙහි තලය සකස් කිරීමකින් තොරව එනමල් වර්ණයෙන් සිතුවම් කර ඇත.
- මෙම සිතුවමින් ඇතා ලෙස පැමිණියේ විනයගර් බව සංකේතාත්මක ව දක්වා ඇත.
- වර්ණ ද සංකේතාත්මක ව යොදාගෙන ඇති අතර ඉතා දීප්තිමත් වර්ණ යොදාගෙන ඇත.
- ආලෝකය හා අඳුර යොදා ගනිමින් රූපවල සීමා රේඛාකරණයෙන් තොරව දක්වා ඇත
- විනයගර් සහ ඇතා එක් කොටසක ද වල්ලි සහ තාපසයා තවත් කොටසක් ලෙසින් ද සිද්ධි දෙක ම එක තලයක සමෝධානය කරන ආකාරයට භූ දර්ශනය යොදා ඇත.
- ඇතාගේ භයානක ස්වරූපය හා වල්ලිගේ බිය මුසු හැඟීම් නිරූපණය කෙරෙන මෙම නිර්මාණයෙන් ත්‍රාසය හා බියමුසු හැඟීම් මැනවින් ප්‍රකාශ කරන්නක් වෙයි.

ලියනාඩෝ ඩාවින්චි ශිල්පියා

- පුනරුද යුගයේ (Renaissance Period) බිහිවූ ශ්‍රේෂ්ඨතම චිත්‍ර ශිල්පියකු ලෙස ලියනාඩෝ ඩාවින්චි හැඳින්විය හැකි ය.
- වර්ෂ 1452 වින්සි (Vinci) නුවර උපත ලද මොහු වෙරකියෝ චිත්‍ර ශිල්පියා යටතේ ශිල්ප හැදෑරූ අතර චිත්‍ර ශිල්පයට පමණක් නොව ගණිතය, විද්‍යාව, ඉංජිනේරු ශිල්පය, සංගීතය, ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පය මෙන් ම සැලසුම් ශිල්පයට ද දස්කම් දක්වා ඇත.
- ඔහුගේ නිර්මාණ සඳහා ශ්‍රීක රෝම කලා නිර්මාණවල මූලික කලා ලක්ෂණ හා විද්‍යාත්මක නව සොන්දර්ශ ප්‍රවේශ පදනම් වී ඇත.
- ලියනාඩෝ ඩාවින්චිගේ සිතුවම් කිහිපයක් පහතින් දැක්වේ.
 1. පර්වත මස්තකයේ දේව මෑණියෝ (Vergin of the rocks)
 2. අවසන් භෝජන සංග්‍රහය (The Last Supper)
 3. මොනාලිසා (Monalisa)

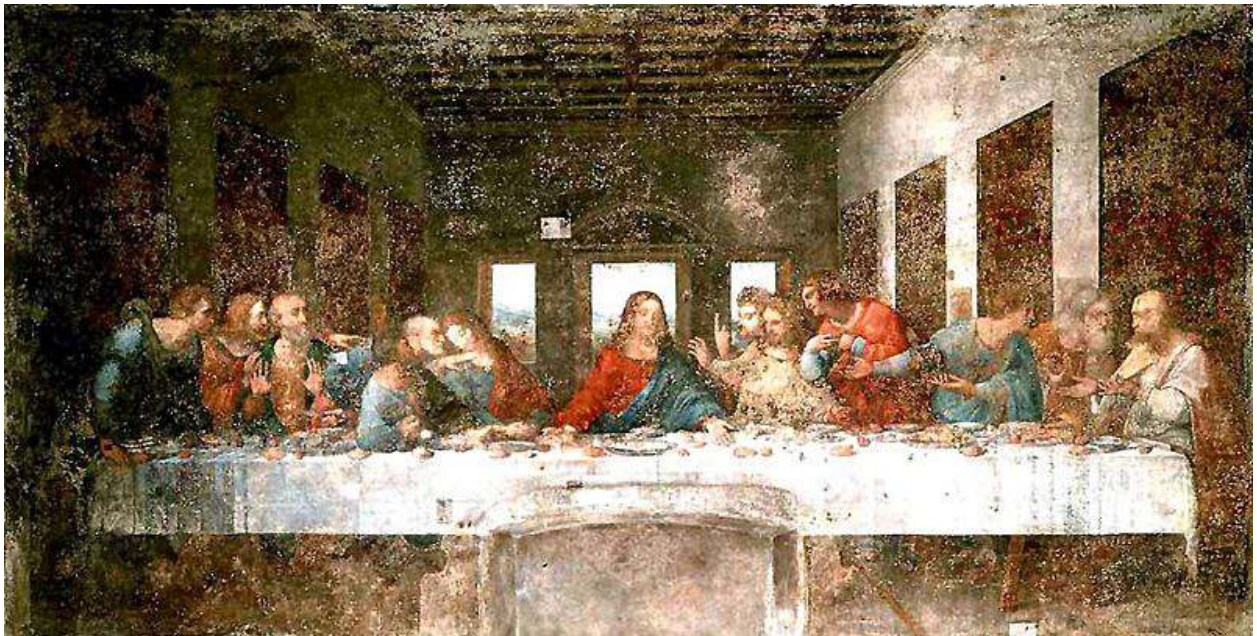
පර්වත මස්තකයේ දේවමෑණියෝ (Vergin of the rocks)

- ලන්ඩන් ජාතික කලාගාරයේ ප්‍රදර්ශනය කර ඇති මෙම සිතුවම වර්ෂ 1483 - 1500 කාලය තුළ නිර්මාණය කරන ලද්දකි.
- පර්වත මස්තකයේ දේවමෑණියෝ සිතුවමෙන් දැක්වෙන්නේ මරියතුමිය අසලින් සිටින ජේසු බිළිඳා සහ ශාන්ත ජොන් බැප්ටිස් සමඟ සුරැකියකි.
- ත්‍රිකෝණාකාර ආකෘතියක් මත රූප සම්පිණ්ඩනය කර ඇති මෙම සිතුවම කැන්වසය මත තෙල් සායම් මාධ්‍යයෙන් නිර්මාණය කර ඇත.

- මෙම නිර්මාණයේ දේවමූර්තියන්ගේ මුහුණෙන් දැක්වෙන කරුණාහරිත බවත්, දරුවන්ගේ මොලකැටි බව මෙන් ම හැඟීම් ප්‍රකාශනය පෙන්වීමට ශිල්පියා ගෙන ඇති උත්සාහය සාර්ථක වී ඇත.
- සිතුවමෙහි පසුබිම පැළෑටි සහ විවිධ හැඩවලින් යුක්ත ගල්කුළු පෙන්වා ඇති අතර පර්යාලෝක ලක්ෂණ සහිතව ඇතට විහිදී ගිය භූමි දර්ශනයක් නිරූපිත ය.
- අඳුර තුළින් ආලෝකය වඩාත් තීව්‍ර ලෙස මතු කිරීම පිළිබඳ ශිල්පියා සතුව තිබූ පරිණත බව මෙම සිතුවමින් නිරූපණය කෙරේ.
- මෙම වර්ණ ගැන්වීමේ සිද්ධාන්තය කියරොස්කුරෝ (Chiaroscuro) ලෙස හඳින්වේ.
- දුඹුරු වර්ණයේ විවිධ ප්‍රභේද සහිත අඳුරු වර්ණමාලාවක් යොදා ඇති අතර අඳුර තුළින් මරියතුමියගේ හා දරුවන්ගේ මුහුණු වඩාත් ආලෝකමත්ව මතු කර දක්වා ඇත.

අවසන් භෝජන සංග්‍රහය (The Last Supper)

- ලියනාඩෝ ඩාවින්චි විසින් මිලානයේ ලුඩෝවිකෝ ඉල්මෝරෝ ආදිපාදවරයා යටතේ සේවය කරන කාලයේ ශාන්ත මරියා ඩෙලාග්‍රේසි නැමති ඩොමිනිකානු තාපසාරාමයේ භෝජනාගාර බිත්තියක් මත ප්‍රෙස්කෝ සිකෝ ශිල්ප ක්‍රමයට නිර්මාණය කරන ලද්දකි.
- අවකාශමය පර්යාලෝකය අනුව චිත්‍රණය කර ඇති මෙම සිතුවම මධ්‍යයේ ජේසුස්වහන්සේ දක්වා ඇති අතර, දෙපස අනුගාමිකයන් දොළොස් දෙනෙකි. ජුදාස් නැමති පාවාදෙන්නාගේ මුහුණෙහි ඇති කුතුහලය නිරූපණය කිරීම හැඟීම් ප්‍රකාශනය මැනවින් දැක්වීමට ගත් උත්සාහයකි.
- චිත්‍රය වර්ණ ගැන්වීමේ දී දුඹුරු වර්ණයේ විවිධ ප්‍රභේද සහිත අඳුරු වර්ණමාලාවක් ක්‍රමානුකූල හා පර්යාලෝක ලක්ෂණ සහිත ව යොදා ඇත.
- කියරොස්කුරෝ (Chiaroscuro) වර්ණ කිරීමේ සිද්ධාන්ත අනුව තලය මධ්‍යයේ සිටින ජේසුස්වහන්සේ වඩාත් ආලෝකමත්ව මතු කර දක්වමින් සෙසු රූප අඳුරු වර්ණමාලාවකින් දක්වා ඇත.

මොනාලිසා (Mona Lisa)

- ලියනාඩෝ ඩාවින්චිගේ විශිෂ්ට නිර්මාණයක් වන මොනාලිසා දැනට ප්‍රංශයේ ලුවර් කෞතුකාගාරයේ මහජන ප්‍රදර්ශනයට තබා ඇත.
- මෙම සිතුවම පොප්ලර් නැමති ලියක තෙල්සායම් මාධ්‍යයෙන් නිර්මාණය කර ඇත.
- ෆැන්සිස්කෝ ජියෝකොන්ඩා නැමති වෙළඳ ව්‍යාපාරිකයාගේ බිරිඳ වූ ලිසාගේ උඩුකය රූව (Portrait) ලෙස සැලකෙන මෙම සිතුවම පිළිබඳ වෙනත් මත ද පවතියි.
- මෙම සිතුවමෙහි පසුබිම සඳහා යොදා ඇත්තේ පර්යාලෝක ලක්ෂණ සහිත භූමි දර්ශනයකි.
- මෙහි දී මුහුණට පසු පෙදෙසට, දෙඅත්වලට ත්‍රිකෝණාකාර සම්බන්ධතාව ගොඩනඟමින් යොදා ඇති ආලෝකය මෙන් ම මඳ සිනහව හා බැල්ම යනාදිය මෙම සිතුවමට ගෙන දෙන්නේ ආකර්ශනකි.

මයිකල් ආන්ජිලෝ ශිල්පියා

- මයිකල් ආන්ජිලෝ ක්‍රි.ව. 1475 ඉතාලියේ ෆ්ලොරන්ස් නගරයේ කාසල් කැප්ටිස් නම් ස්ථානයේ දී උපත ලැබී ය.
- ඔහු චිත්‍ර, මූර්ති හා කැටයම් කලාව හා වාස්තු විද්‍යාව සඳහා සහජ දක්ෂතාවක් දැක්වූ අතර ප්‍රබුදු යුගයේ බිහි වූ විශිෂ්ට කලා ශිල්පියෙකු ලෙසින් හැඳින්විය හැකි ය.
- ඔහු විසින් කිරිගරුඬ මාධ්‍යයෙන් කරන ලද විශිෂ්ට මූර්ති පහතින් දක් වේ.
 - පියෙටා
 - ඩේවිඩ්
 - මෝසෙස්
 - මියයන වහලා
 - කැරලිකාර වහලා
 - ii වැනි ජුලියස් පාප්තුමාගේ සොහොන් ගෙය
 - බෲගස්හි මරිය මව්තුමිය
- මයිකල් ආන්ජිලෝ ශිල්පියා සිස්ටයින් දෙව්මැදුරේ අඳින ලද සිතුවම්වලට අමතරව ශුද්ධ වූ පවුල නමින් කැන්වසය මත තෙල් සායම් මාධ්‍ය සිතුවමක් ද නිර්මාණය කර තිබේ.

පියෙටා (Pieta)

- මයිකල් ආන්ජිලෝ මෙම මූර්තිය නිර්මාණය සඳහා තේමා කරගෙන ඇත්තේ කුරුසියෙන් ඉවත් කරන ලද මිය ගිය ජේසුස් වහන්සේගේ අප්‍රාණික සිරුර මරිය මව්තුමිය විසින් උකුලෙහි හොවාගෙන සිටින ආකාරයයි.
- “ කිරිගරුඬ” මාධ්‍යයෙන් නෙළා ඇති මෙම පූර්ණ උන්නත මූර්තිය රෝමයේ ශාන්ත පීතර දෙව් මැදුරේ ප්‍රදර්ශනය කර ඇත.
- ජේසුස් වහන්සේගේ අප්‍රාණික ශරීර ස්වභාවය තාත්විකව හා මරියතුමියගේ සළපිළිවල රිද්මයානුකූල බව ඉතා ස්වභාවිකව කිරිගරුඬ මාධ්‍යයෙන් නිරූපණය කර ඇත.
- මව සහ පුතු සමවයස්ව දැක්වීමෙන් දිව්‍යමය ස්වභාවය මතුකිරීමට උත්සාහයක් දරා ඇත.
- මානුෂිකත්වය පිළිබඳ අනුවේදනීයත්වය මෙම නිර්මාණයෙන් ධ්වනිත කරයි.

ඩේවිඩ් (David)

- ශක්තිය, නිර්භීතභාවය, මානව දයාව හා තාරුණ්‍ය යන ගුණාංග මෙම මූර්තියෙන් මැනවින් නිරූපිත ය.
- කිරිගරුඬ මාධ්‍යයෙන් පූර්ණ උන්නත ලෙස නිර්මාණය කර ඇති මෙම ප්‍රතිමාව අඩි 14 අඟල් 03 පමණ උසින් යුතු නග්න පුරුෂ රුවකි.
- ග්‍රීක-රෝම මූර්ති සම්ප්‍රදායට අනුව මානව දේහයේ සුන්දරත්වය, කඩවසම් බව හා රිද්මය ස්වභාවික හා තාත්විකව නිරූපණය කර ඇත.

ආදම් මැවීම (The creation of Adam)

- මයිකල් ආන්ජිලෝ විසින් රෝමයේ සිස්ටයින් දෙව් මැදුරේ ප්‍රෙස්කෝ සිකෝ ශිල්ප ක්‍රමයෙන් නිර්මාණය කරන ලද වියන්තල සිතුවම් අතුරින් වැදගත් නිර්මාණයකි.
- මෙහි විශේෂත්වය වන්නේ දෙවියන් වහන්සේගේ රුව බොහෝ ක්‍රිස්තියානි ශිල්පීන් විසින් නිරූපණය නොකරන ලද ලෙස සාමාන්‍ය මිනිස් රුවක ස්වරූපයෙන් නිර්මාණය කර දැක්වීමයි.

- මෙම සිතුවමින් නිරූපණය වන්නේ දේව දූතයින් සමඟ සිටින දෙවියන් වහන්සේ ආදම් වෙත ඇඟිල්ල දිගු කර සිටින අතර ආදම් විසින් දෙවියන් වහන්සේ වෙත අත දිගු කර සිටින ආකාරය යි.
- මෙහි දී දෙවියන් වහන්සේගේ මහලු ස්වරූපය සහ ආදම්ගේ තාරුණ්‍ය මැනවින් නිරූපණය කර තිබේ.
- ඔහුගේ මුර්තිවල දැකිය හැකි ශක්ති සම්පන්න හා ජවසම්පන්න බව මෙම චිත්‍ර නිර්මාණයෙහි ද මැනවින් දැකිය හැකි ය.

අන්තිම විනිශ්චය (Last Judgment)

- රෝමයේ වතිකානු නගරයේ සිස්ටයින් දෙවි මැදුරේ අල්තාරය පිටුපස බිත්තියේ මෙම සිතුවම නිර්මාණය කර ඇත.
- ලොව විශාලතම ප්‍රෙස්කෝ සිකෝ සිතුවම ලෙස සැලකෙන මෙය අඩි 48 x 44 ප්‍රමාණයෙන් යුක්ත ය.
- මයිකල් ඇන්ජ්ලෝ විසින් මෙම චිත්‍රය ප්‍රධාන කොටස් 3 කට බෙදා එය ස්වර්ගය, මනුලොව හා පරලොව ලෙස සංකේතාත්මකව නිරූපණය කර ඇත.
- ශිල්පියාට ආවේණික වූ ස්වභාවික හා තාත්වික ශෛලිය ලක්ෂණ සහිතව මෙම චිත්‍රය සංරචනය කර තිබේ.
- එහි දී මිනිස් රූපවල කායික ලක්ෂණ හා ක්‍රියාකාරී ලක්ෂණ සමඟ හැඟීම් ප්‍රකාශනය මැනවින් නිරූපණය කර ඇත.

රඟයල් සන්සියෝ ශිල්පියා

- පුනර්ජීවන යුගයේ විසූ ශ්‍රේෂ්ඨ චිත්‍ර ශිල්පීන් අතර රඟයල් සන්සියෝ ශිල්පියාට හිමිවන්නේ සුවිශේෂී ස්ථානයකි.
- මොහු වර්ෂ 1483 වර්ෂයේ දී උර්බිනෝ නැමති නගරයේ උපත ලැබුවේය.

ඇතැන්ස් ගුරුකුලය (School of Athens)

- ඇතැන්ස්හි ගුරුකුලය රඟයල් විසින් නිර්මාණය කරන ලද විශිෂ්ට බිතු සිතුවමක් වේ.
- මෙය රෝමයේ ස්ටැන්සා ඩෙලා සිගනටුරා (Stanza della Segnatura) නැමැති ගොඩනැගිලි බිත්තියක ප්‍රෙස්කෝ සිකෝ ශිල්ප ක්‍රමයට නිර්මාණය කරන ලද්දකි.
- වාස්තු විද්‍යාත්මක අවකාශය මත රූප සම්පිණ්ඩනය කිරීම පිළිබඳ දක්වා ඇති කුසලතාව සහ ප්‍රතිභාව නිර්මාණකරණයේ අග්‍ර ඵලයක් ලෙසට විචාරකයෝ හඳුන්වති.
- චිත්‍රයෙන් දැක්වෙන්නේ පැරණි ගීත දාර්ශනික ඇතැන්ස් ගුරුකුලය යි. සිතුවම මධ්‍යයේ ඇරිස්ටෝටල් හා ප්ලේටෝ යන දාර්ශනිකයන් ය. සෙසු දාර්ශනිකයන් ද වාද විවාදවල පැටලී සිටින අයුරු පෙන්නුම් කරයි.
- මෙම දාර්ශනික ලෝකය ක්‍රියාකාරී මානව රූප සම්පිණ්ඩනය මගින් ඉදිරිපත් කර තිබීම මෙම සිතුවමේ දැකිය හැකි විශේෂතාවකි.
- දුඹුරු වර්ණයේ විවිධ ප්‍රභේද, අඳුරු කහ වර්ණවල විවිධ ප්‍රභේද, රඹ සහ සුදු ආදී වර්ණයන් සිතුවම සඳහා භාවිත කර ඇත.

මැඩෝනා චිත්‍ර

- රඟායල්ගේ නිර්මාණ අතර ප්‍රකට තේමාවක් වූයේ මැඩෝනා හෙවත් කන්‍යා මරියතුමිය හා ජේසු බිළිඳා දක්වන නිර්මාණයෝ ය.
- පුනරුද යුගයේ වෙනත් චිත්‍ර ශිල්පීන් නිර්මාණය කළ මැඩෝනා චිත්‍රවලට වඩා රඟායල් විසින් නිර්මාණය කරන ලද මැඩෝනා චිත්‍ර සුවිශේෂී නිර්මාණ ලෙස සැලකේ.
- මෙම සිතුවම් තෙල් සායම් මාධ්‍යයෙන් කැන්වසය මත නිර්මාණය කර ඇත.
- ත්‍රිකෝණාකාර ආකෘතියක් මත හැඟීම් දනවන සුළු ප්‍රකාශනයන් සහිතව රූප පිහිටවීම මෙම චිත්‍රවල විශේෂතාවකි.
- ත්‍රිමාන ලක්ෂණ සහිත වර්ණ භාවිතය මෙන් ම ප්‍රභාමණ්ඩලය හෙවත් හෙලෝව නිරූපණය නොකිරීම ද නිර්මාණයන්හි දැකිය හැකි ලක්ෂණයන් ය.

තණපිටියේ සිටින මැඩෝනා (Madonna of the Meadows)

- පර්යාලෝක ලක්ෂණ සහිත භූමි දර්ශනයක ගහකොළ මල් සහිත සැබෑ පිටිසර ගැමි පසුබිමක සාමාන්‍ය ගැහැනියක ලෙස රූපණය කිරීම මෙම නිර්මාණයේ සුවිශේෂත්වයකි.
- මරියතුමිය පිරුණු ශරීරයෙන් හා මෘදු සොම්නස් හා සෙනෙහසින් පිරුණු මුහුණකින් යුතු හැඟීම් ප්‍රකාශනය සහිතව ඉදිරිපත් කිරීමට ශිල්පියා උත්සාහ ගෙන ඇත.
- ප්‍රංශයේ ලුවර් කෞතුකාගාරයේ මෙම සිතුවම ප්‍රදර්ශනයට තබා ඇත.

මැඩෝනා ඩෙලා සේදියා (Madonna Della Sedia)

- කවාකාර තලයක් මත ඇඳ ඇති මෙම සිතුවමෙන් මරිය මව්තුමියට තුරුළු වී සිටින ජේසු බිළිඳාත් ඒ දෙස බලා සිටින ශාන්ත ජෝන් බැප්ටිස් ලදරුවාත් නිරූපණය වේ.
- රූප ත්‍රිත්වය සමීප දර්ශනයක් ලෙස එක තලයක් තුළ සංරචනය කර ඇත.
- මානව දේහයේ කායික සුන්දරත්වය මෙන් ම වස්ත්‍රවල විස්තරාත්මක ලක්ෂණ මැත්වින් නිරූපණය කර ඇත.
- මරිය මව්තුමියගේ කරුණාවන්ත බව හා සෙනෙහස මෙන්ම ලදරුවන්ගේ සුරතල් මොළකැටි හා පුෂ්ටිමත් ලක්ෂණ තාත්විකවාදී ස්වරූපයෙන් දැක්වීමට ශිල්පියා සමත් වී ඇත.
- රූපයේ අනෙකුත් මැඩෝනා චිත්‍රවල දැක්වෙන විස්තරාත්මක පසුබිම් භූමි දර්ශන වෙනුවට මෙම සිතුවමේ පසුබිම, ගැඹුර නිරූපණය නොවන ලෙස අඳුරු වර්ණයකින් දක්වා ඇත.

ගඩලාදෙණිය විහාරය

- සද්ධර්මතිලක විහාරය හෙවත් ගඩලාදෙණි විහාරය ගම්පොළ යුගයට අයත් නිර්මාණයකි.
- ක්‍රි. ව. 1341-1351 කාලයට අයත් ගම්පොළ යුගයේ රජ කළ සතරවන බුවනෙකබාහු රජුගේ රාජ්‍ය කාලයේදී ධර්මකිරිති හිමියන්ගේ අනුශාසනාව පරිදි හා සේනාධිලංකාර ඇමැතිගේ මූලිකත්වයෙන් මෙම විහාර නිර්මාණ කටයුතු සිදු කර ඇත.
- මෙම විහාරයේ ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පියා ලෙස කටයුතු කරන ලද්දේ දකුණු ඉන්දීය ශිල්පියකු වන ගණේෂ්වරාචාර්ය හා ඔහුගේ අනුගාමික ශිල්පීන් ය.

වාස්තු විද්‍යා නිර්මාණ ගඩලාදෙණිය විහාරය ප්‍රතිමා විහාරය

- මෙම සුවිශේෂී ගොඩනැගිල්ල තනි කළුගලෙන් නිමවා ඇති අතර, මණ්ඩපය, අන්තරාලය හා ගර්භගෘහය යන ප්‍රධාන කොටස් තුනකින් සමන්විත වේ.
- ගඩලාදෙණි විහාරයේ මණ්ඩපය තනි කළුගලින් නිමවා ඇත. මෙහි පියස්ස පැතලි ය. පාදමෙහි නටත්තන්ගේ සහ වයන්තන්ගේ රූප පෙළක් කැටයම් කර ඇති අතර එම රූප ජීවශක්තියෙන් සහ චලනයන්ගෙන් යුක්ත ය.
- සිවුරුස්, අටුස්කොටස්වලින් යුතු ව දොරටුව ඉදිරිපස දෙකළවර ඇති තුන් ඇඳුතු ගල් කුලුණ හා දාගැබක හැඩය ඇති “ගෙඩිගෙය” නම් වූ වෘත්තාකාර ශිඛරයක් සහිත පියස්සකින් සමන්විත මෙම බෞද්ධ විහාරය, දකුණු ඉන්දීය විජයනගර් ගෘහ නිර්මාණ කලා ලක්ෂණ පෙන්වයි.
- මෙම කුලුණ පාදමෙහි හිස ඔසවා ගත් සිංහ රුවක් නිර්මාණය කර ඇති අතර කුලුණ මුදුනෙහි තවත් සිංහ රූපයක් ද බඳේ පනේලය තුළ වෘෂභයකු පිට නැග ගත් මිනිස් රුවක් හා මාළුවකු පිට නැග ගත් මිනිස් රුවකි. විශාල කුලුණකට කුඩා කුලුණ සම්බන්ධ කිරීම සඳහා ගල්පටියක් භාවිතා කිරීම මෙහි දැකිය හැකි සුවිශේෂී ලක්ෂණයකි.

විජයෝක්පාය

- විජයෝක්පාය නමින් හඳුන්වෙන අඩි 12 ක් පමණ උස අඩිතාලමක් මත හිඳි බුද්ධ ප්‍රතිමා සතරක් තැන්පත් කර ඇති ගලින් නිම වූ ප්‍රතිමා ගෘහ 04ක් විහාරය ඉදිරිපිට ගල්තලාව මත දැකිය හැකි ය.
- මෙම ගෘහ නිර්මාණ අංගයේ දිසා අටකට මුහුණලා ඇත් රූප 08ක් කැටයම් කර ඇත. ගොඩනැගිල්ල මධ්‍යයෙහි අඩි 40 ක් පමණ උසට නිර්මාණය කර ඇති ස්තූපය පියස්සකින් ආවරණය වේ.
- ස්තූපය වටා ඇති කුඩා පරිවාර චෛත්‍ය සතරකි. ඒවා ප්‍රතිමා ගෘහයන් හතරෙහි පියස්ස මත ගොඩ නගා ඇත.

බුදු පිළිම

- ගර්භ ගෘහය තුළ හිඳි බුදු පිළිමයක් සහ හිටි පිළිම සතරක් දක්නට ලැබෙන අතර මෙම ප්‍රතිමා මහනුවර යුගයේ දක්නට ලැබෙන ප්‍රතිමා ලක්ෂණ පිළිබිඹු කරයි.
- මෙම බුදු පිළිම විවෘත දෙනෙත්, තරංගාකාර රැළි සහිත චිවරය පෙන්නුම් කෙරෙන අතර බුදුන් වහන්සේගේ අධ්‍යාත්මික ගුණ සමුදායට වඩා බාහිර ලක්ෂණ පෙන්නීමට ශිල්පියා උත්සාහ ගෙන ඇත.
- වර්ණ ගන්වන ලද හිඳි බුදු පිළිමයට පිටුපසින් අලංකාර මකර තොරණකි.
- විරාසන ක්‍රමයට වැඩහිඳින හා ධ්‍යාන මුද්‍රාවෙන් යුතු මෙම බුදු පිළිමය හිස මත සිරස්පත දක්වා තිබීම ද විශේෂ ලක්ෂණයක් වේ.

ලංකාතිලක විහාරය

- ගම්පොළ යුගයේ ඉදිවූ ලංකාතිලක විහාරය පැන්හල්ගල නම් වූ ගල්තලාවක් මත ඉදිකර ඇත.
- හතර වන බුවනෙකබාහු රජ කාලයට (ක්‍රි.ව. 1341 - 1351) අයත් මෙම ගොඩනැගිල්ල සේනාධිලංකාර අමාත්‍යවරයාගේ උපදෙස් මත නිර්මාණය කරන ලද්දකි.
- ලංකාතිලක විහාරයේ නිර්මාණ ශිල්පියා වන්නේ ඉන්දියාවේ ස්ථපතිරායර් නම් ශිල්පියා යි.

වාස්තු විද්‍යා නිර්මාණ - ලංකාතිලක විහාරය

- මෙම ගෘහ නිර්මාණය සඳහා ගඩොල් සහ හුණු බදාම යොදාගෙන ඇති අතර අතීතයේ දී එය මහල් 4කින් යුක්ත විය.
- පිටත බිත්තියේ නිර්මාණය කරන ලද ඇත් රූප හා පැන්නම් කුලුණු විහාරයට අලංකාරයක් ගෙන දෙන වාස්තු විද්‍යාත්මක අංග වේ.
- ප්‍රතිමා ගෘහයට සම්බන්ධ කර සතර දිසාවේ සමන්, විභීෂණ, උපුල්වන් කතරගම හා ගණදෙවියන් උදෙසා සාදන ලද දේවාල පහක් (05) හා ඒවායේ දේව ප්‍රතිමා දක්නට ලැබේ.

බුද්ධ ප්‍රතිමා

- ප්‍රතිමා ගෘහයේ ඇති හිඳි බුද්ධ ප්‍රතිමාවේ දෙතෙත් විවෘත ව මෙන් ම, විවරයේ රැළි තරංගාකාරව යොදමින් බුදුන් වහන්සේගේ අධ්‍යාත්මික ගුණ සමුදායට වඩා බාහිර ලක්ෂණ පෙන්වීමට ශිල්පියා උත්සාහ ගෙන ඇත. එසේ ම ප්‍රතිමාවේ සෘජු දෘඩ ප්‍රකාශනයක් පිළිබිඹු කරයි.
- විරාසන ක්‍රමයට වැඩහිඳින බුදු පිළිමයෙහි ධ්‍යාන මුද්‍රාව මෙන් ම උෞෂ්ණික මත සිරස්පත නිර්මාණය කර තිබීම දැකිය හැකි ය.
- මල්කමින් හා ලියකමින් සරසන ලද මකර තොරණක් වර්ණවත් ප්‍රතිමාවට පිටුපසින් නිර්මාණය කර ඇත.

සිතුවම්

- මහනුවර යුගයේ සිතුවම් සම්ප්‍රදායට නෑකම් කියන ලංකාතිලක විහාර සිතුවම් අතර සුවිසි විවරණය, සොළොස්මස්ථානය, සත් සතිය ආදී සිතුවම් වැදගත් ස්ථානයක් ගනියි. එසේ ම කීර්ති ශ්‍රී රාජසිංහ රජු හා සේනාධිලංකාර අමාත්‍ය රූ චිත්‍රණය කර තිබීම දැකිය හැකි ය.
- පාරම්පරික සැරසිලි මෝස්තර අතර මෙහි වියන්තලයේ නිර්මාණය කර ඇති සිව් හංස පූට්ටුව මෙන් ම අලංකාර වූ ලියවැල් මෝස්තර විශිෂ්ට නිර්මාණ වශයෙන් සැලකේ.

ලංකාතිලක රජ මහා විහාරය

බුද්ධ ප්‍රතිමා

සුවිසි බුදුවරුන්ගේ නිර්මාණ අතර
'කෝණාගම බුද්ධ'

සිරි හංස පුරිවුව

විවිධ සැරසිලි මෝස්තර

ඇම්බැක්ක දේවාලය

- ගම්පොළ යුගයේ ඉදිවූ ඇම්බැක්ක දේවාලය මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ උඩුනුවර මැද පළාත කෝරළයේ පිහිටා ඇත.
- 14 වන ශත වර්ෂයේ රජ කළ තුන් වන වික්‍රමබාහු රජ දවස දෙල්මඩ මූලාචාරී සහ ඔහුගේ ගෝලයින් විසින් මෙම දේවාලයේ නිර්මාණ කටයුතු කර ඇත.
- ජනප්‍රවාදයේ එන පරිදි බෙර වයන්නෙකු දුටු සිහිනයක ප්‍රතිඵලයක් ලෙස කතරගම දෙවියන් උදෙසා ඇම්බැක්ක දේවාලය නිර්මාණය කළ බව සඳහන් වේ.

ඇම්බැක්කේ දේවාලය

මඩොල් කුරුපාව

- ඇම්බැක්ක දේවාලයේ සුවිශේෂ වූ පියස්ස, පරාල 26ක් එක් ලී ඇණයකට සම්බන්ධ කර නිර්මාණය කර ඇති ගෘහ නිර්මාණාත්මක අංගය මඩොල් කුරුපාව නමින් හඳුන්වයි. මෙය හෙළ කලාකරුවාගේ ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පයේ විශිෂ්ටත්වය පෙන්නුම් කරන්නකි.
- ඇම්බැක්ක දේවාලයේ වාස්තු විද්‍යාත්මක සැලැස්ම වාහල්කඩ මණ්ඩපය, දිග්ගෙය, ගර්භ ගෘහය යන අංගවලින් සමන්විත වේ. වාහල්කඩ මණ්ඩපයෙහි හා දිග්ගෙය ඇති ලී කණු මත කැටයම් නිර්මාණ දැක ගත හැකි ය.

වාහල්කඩ මණ්ඩපය:

- මෙහි ලී කණු 10 කි.
- සෑම කණුවක ම සිව්දස් පනේල සතර බැගින් දක්නට ඇත. ඒ අනුව පනේල කැටයම් 40කි.

දිග්ගෙය :

- මෙහි ලී කණු 32 කි. සෑම කණුවකම සිව්දස් පනේල සතර බැගින් ඇත.
- මෙහි කැටයම් සංඛ්‍යාව 128 කි.

- ඇම්බැක්ක දේවාලයේ ලී කැටයම් ගම්මාලු හා පිහිඹියා දැවයෙන් අල්ප උන්නත නෙළීමේ ශිල්ප ක්‍රමයට නිර්මාණය කර ඇත.
- ප්‍රධාන තේමා 5ක් යටතේ කැටයම් නිර්මාණ හඳුනාගත හැකි ය.
 1. කල්පිත සත්ත්ව මෝස්තර
 2. සත්ත්ව මෝස්තර
 3. ජන ජීවිතය හා සම්බන්ධ කැටයම්
 4. වාටි මෝස්තර (ලීස්තර)
 5. මල්කම් හා ලියකම්

- පාරම්පරික සිංහල සැරසිලි මෝස්තර අතර දැකිය හැකි සුවිශේෂී කල්පිත මෝස්තර නිර්මාණ බොහොමයක් ඇම්බැක්ක දේවාලයේ පනේල ලී කැටයම් අතර දැක ගත හැකි ය. පහතින් දැක්වෙන්නේ කලාත්මක ලක්ෂණයන්ගෙන් යුතු කල්පිත හා සත්ත්ව නිර්මාණ කිහිපයකි.

— භේරුණ්ඩ පක්ෂියා	— කිඳුරු රූපය
— ඇත්කඳ ලිහිණියා	— නාරිලතා
— සැරපෙන්දියා	— හංස පූට්ටුව
— වෘෂභ කුඤ්ඤය	— සිංහයා

භේරුණ්ඩ පක්ෂියා

කිඳුරිය

හංස පූට්ටුව

වෘෂභ කුඤ්ඤය

හංසයා

සිංහයා

- ඇම්බැක්ක දේවාල ලී කැටයම් අතර සුවිශේෂී නිර්මාණ වශයෙන් සැලකෙනුයේ සමකාලීන සමාජ ජීවිතය සම්බන්ධ අවස්ථා නිරූපණය කරන කැටයම් ය. පහත සඳහන් වන එම නිර්මාණ කිහිපයකි.

— රබන් වයන්නා	— මල්ලව පොරය
— අශ්වාරෝහකයා	— නළඟන
— හේවායා	— දරුවාට කිරි පොවන මව

- ඉහත දක්වන ලද සියලු නිර්මාණ පනේල මධ්‍යයේ කැටයම් වූ අතර පනේල වටා වූ වාටි මෝස්තර (ලීස්තර) සඳහා නිර්ජීවී හා උද්භිත සැරසිලි මෝස්තර යොදා ඇත. මේ සඳහා අරිම්බුව, ගල් බිංදුව හා කුන්දිරික්කන් වැනි නිර්ජීවී මෝස්තර ද, නෙළුම් මල් හා ලියවැල් උද්භිත මෝස්තර ද නිර්මාණ ලෙස භාවිත කර ඇත.

නෙළුම - පේකඩ නිර්මාණයකි

ලියකම් මෝස්තරයක්

නලඟන

දරුවාට කිරි පොවන මව

මල්ලව පොරය

විදේශීය හේවායා

දේශීය හේවායා

රඬන් වයන්නා

ශ්‍රී දළඳා මාළිගාව

- ශ්‍රී ලාංකික ජනතාවගේ මුදුන් මල්කඩක් බඳු වූ ශ්‍රී දළඳා මාළිගාව විවිධ ප්‍රතිසංස්කරණයන්ට භාජනය කරමින්, දෙවන විමලධර්මසූරිය රජතුමා විසින් (ක්‍රි.ව. 1687 - 1707) විසින් ගොඩනගා ඇති බව සඳහන් වේ.
- දළඳා මාළිගාවයට අයත් ගොඩනැගිලි සංකීර්ණය දළඳා මැදුර, මගුල් මඩුව, පත්තිරිප්පුව, උල්පැන් ගෙය, දියතිලක මණ්ඩපය, මූලාදැනි මන්දිරය ආදී වශයෙන් නම් කළ වාස්තු විද්‍යාත්මක නිර්මාණ රැසකින් යුක්ත ය.
- මෙම ආගමික සංකීර්ණයේ ඇති සුවිශේෂී ම ගෘහ නිර්මාණ අංගය/ගොඩනැගිල්ල වන්නේ පත්තිරිප්පුවයි.
- මෙම ගොඩනැගිල්ල අටපට්ටම් හැඩයෙන් යුක්ත ය.
- ගොඩනැගිල්ල වටා ජේශාවන් දැක්වෙන අතර කවළ, කුලුණු හා ගරාදි වැටවල් ක්‍රමානුකූලව නිර්මාණය කර ඇත.
- පත්තිරිප්පුව නිර්මාණයේ ගෞරවය හිමිවන්නේ දේවේන්ද්‍ර මූලාචාරීන්ට ය.
- ශ්‍රී දළඳා මාළිගාවේ මහනුවර සම්ප්‍රදායට අයත් සිතුවම් රැසක් දක්නට ලැබෙන අතර ලියකම්, මල්කම්, කල්පිත රූප සුවිශේෂී වේ.
- මහනුවර යුගයේ දක්නට ලැබෙන හොඳ ම සඳකඩ පහණ දළඳා මාළිගාවෙන් හමුවේ.
- ත්‍රිකෝණාකාර හැඩයක් ගන්නා මෙම සඳකඩ පහණ මධ්‍යයේ මඳක් උස් වූ පද්මයක් හා දෙපස මල් ලියකම් දැකිය හැකි ය.

ශ්‍රී දළඳා මාළිගය

මහනුවර යුගයේ සඳකඩ පහණ

මැදවල ටැම්පිට විහාරය

- ගල් කණු මත ඉදිකළ විහාරයක් වන හෙයින් ටැම්පිට විහාරයක් ලෙස හඳුන්වන මැදවල විහාරය මහනුවරට නුදුරු මැදවල ග්‍රාමයේ පිහිටා ඇත.
- මැදවල ටැම්පිට විහාරය අඩි 01 යි අගල් 08ක් උස් වූ ගල් කණු 34ක් මත ඉදිකර ඇත.
- මැද මහනුවර සම්ප්‍රදායට අයත් ඉතා සියුම් හා විශිෂ්ට නිමාවන්ගෙන් යුතු විත්‍ර නිර්මාණ මෙම විහාරයේ දැකිය හැකි ය.
- මැදවල විහාරය තුළ දක්නට ලැබෙන කුඩා තීරු සංරචන සිතුවම් අතර ජාතක කතා, සත් සතිය වැනි මාතෘකා විශේෂ වේ. ජාතක කතා අතර වෙස්සන්තර ජාතකය හා උරග ජාතකය ප්‍රධාන තැනක් ගනියි.
- සිතුවම් නිර්මාණ ආශ්‍රිත දැකිය හැකි ප්‍රධාන ලක්ෂණ
 - පාර්ශ්ව දර්ශී රූප
 - තීරු විත්‍ර සංරචනවල අඛණ්ඩ කථන ක්‍රමය
 - ද්විමාන ලක්ෂණ සහිත පැතලි වර්ණ භාවිතය
 - වර්ණ සඳහා කහ, කොළ, රතු, කළු, සුදු ආදී වර්ණ භාවිතය
 - ප්‍රෙස්කෝ සිකෝ ශිල්ප ක්‍රමය
 - රූප වටා නිමාව දක්වන ප්‍රශස්ත මට්ටමින් යුතු සියුම් රේඛාකරණය
 - පසුබිම සඳහා ගුරු වර්ණය
 - පසුබිම අවකාශය පිරවීම සඳහා විවිධ සැරසිලි මෝස්තර භාවිතය
 - සමස්ත සංරචනය තුළ පරිමාණය හා පර්යාලෝක රීතීන් නොසැලකීම

මැදවල ටැම්පිට විහාරය

වෙස්සන්තර ජාතකය

දෙගල්දොරුව රජ මහා විහාරය

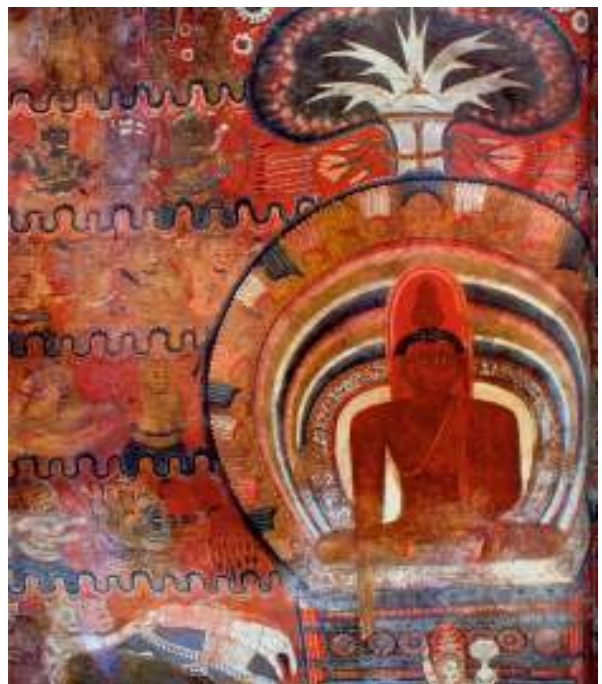
- ලෙන් විහාර වර්ගයට අයත්, මහනුවර යුගයේ සිතුවම් හමුවන සුවිශේෂී ස්ථානයකි.
- කීර්ති ශ්‍රී රාජසිංහ රජතුමා (ක්‍රි.ව. 1747 - 1782) විසින් මෙම ලෙන් විහාරය ගොඩනගන ලදී.
- දෙවරගම්පල සිල්වත්තැන මෙහි සිතුවම් ඇඳ ඇති අතර, කොස්වත්තේ සිත්තර නයිදේ හා නිලගම පටබැන්දා මොහුට සහාය වී ඇති බව පොත පතෙහි සඳහන් වේ.
- ගර්භගෘහයට ඇතුළුවන දොරටුව දෙපස ඇති තීරු චිත්‍ර සංරචන අතර වෙස්සන්තර ජාතකය හා සුතසෝම ජාතකය සුවිශේෂී නිර්මාණ වශයෙන් දැක්වේ.
- විශේෂයෙන් වෙස්සන්තර ජාතක කතාව තුළ ගැබ් ව ඇති ඇලි ඇතු දන්දීම දැක්වෙන චිත්‍රය විශිෂ්ට නිර්මාණයක් වශයෙන් සැලකේ. ඇතුන්ගේ සපිටි වලනය හා රිද්මය නිරූපණය ඊට හේතු වේ.
- සිතුවම් නිර්මාණ ආශ්‍රිත දැකිය හැකි ප්‍රධාන ලක්ෂණ
 - තීරු චිත්‍ර සංරචනවල අඛණ්ඩ කථන ක්‍රමය හා පාර්ශව දර්ශී රූප
 - ද්විමාන ලක්ෂණ සහිත පැතලි වර්ණ භාවිතය හා පසුබිම සඳහා අඳුරු රතු වර්ණය භාවිතය
 - වර්ණ සඳහා කහ, කොළ, රතු, කළු, සුදු ආදී වර්ණ භාවිතය
 - ප්‍රෙස්කෝ සිකෝ හෙවත් වියළි බදාම මත සිතුවම් ඇඳීමේ ශිල්ප ක්‍රමය
 - රූප වටා නිමාව දක්වන ප්‍රශස්ත මට්ටමින් යුතු සියුම් රේඛාකරණය
 - පසුබිම අවකාශය පිරවීම සඳහා විවිධ සැරසිලි මෝස්තර භාවිතය
 - සමස්ත සංරචනය තුළ පරිමාණය හා පර්යාලෝක රීතින් නොසැලකීම
- විහාර වියත් තලයේ විශාල චිත්‍ර සංරචනයක් ලෙස නිරූපණය කර ඇති මාර පරාජය සිතුවම සුවිශේෂී සමාජ ප්‍රකාශනයක් සහිත නිර්මාණයක් වශයෙන් සැලකේ.
- මාර පරාජය සිතුවමින් තුවක්කුවක් අතින් ගත් මාරයකු දක්වා තිබීමෙන් මෙම සිතුවම් තුළ සමකාලීන අත්දැකීම් හා ද්‍රව්‍ය නිරූපණය කිරීමට ශිල්පියා ගත් උත්සාහය හඳුනාගත හැකි ය.
- සිතුවම්වලට අමතරව පිහිටි ගලෙහි නෙලා ඇති සඳකඩ පහණ මහනුවර යුගයේ සුවිශේෂී නිර්මාණයක් වන අතර එහි ප්‍රධාන මෝස්තරය ලෙස කිරිඟිතලය යොදා ඇත.

දෙගල්දොරුව රජ මහා විහාරය

වෙස්සන්තර රජු අලි ඇතුන් දන් දීම

මාර පරාජය

දඹුලු විහාරය

- ක්‍රි.ව. 1 වන සියවසේ දී පමණ වලගම්බා රජු විසින් (වට්ටගාමිණී අභය) මෙම ලෙන් විහාරය කරවා ඇත. ප්‍රධාන වශයෙන් ලෙන් 05කින් සමන්විත ය.
 - දේව රාජ ලෙන
 - මහා රාජ ලෙන
 - මහා අලුත් විහාරය
 - පශ්චිම විහාරය
 - දෙවන අලුත් විහාරය
- දඹුලු විහාර ලෙන් සංකීර්ණයේ විශිෂ්ට සිතුවම් සහ මූර්ති රැසක් හමුවේ.
- මහා රාජ ලෙන යනුවෙන් නම් කර ඇති ලෙනේ සැතපෙන බුද්ධ ප්‍රතිමා ඇතුළු බෝධිසත්ව හා රජවරුන්ගේ ප්‍රතිමා රැසක් දැකිය හැකි ය.
- දඹුලු විහාර සිතුවම් මහනුවර යුගයට අයත් වන අතර අනුරාධපුර යුගයට අයත් යැයි සැලකෙන සිතුවම් කොටසක් ද දැකගත හැකි ය.
- දඹුලු විහාරයේ බිතු සිතුවම් ඇඳීමේ ගෞරවය හිමිවන්නේ නිලගම සිත්තර පරම්පරාවට ය.
- මහනුවර යුගයට අයත් දඹුලු සිතුවම් පහත ලෙස වර්ග කළ හැකි වේ.
 - බෝධිසත්ව වර්ග අවස්ථා
 - සුවිසි විවරණය
 - ජාතක කතා
 - බුද්ධ වර්ගයේ විවිධ අවස්ථා
 - මාරපරාජය
 - රත්නාසි අතුරා ජේතවනය පූජා කිරීම
 - ඓතිහාසික සිද්ධි
 - විජයාගමන
 - මහින්දාගමනය
 - ශ්‍රී මහා බෝධිය වැඩම කරවීම
 - ඵළාර දුටුගැමුණු යුද්ධය
- සිතුවම් නිර්මාණවල සුවිශේෂ ලක්ෂණ
 - පාර්ශව දර්ශී රූප
 - තීරු චිත්‍ර සංරචනවල අඛණ්ඩ කථන ක්‍රමය
 - ද්විමාන ලක්ෂණ සහිත පැතලි වර්ණ භාවිතය
 - වර්ණ සඳහා කහ, කොළ, රතු, කළු, සුදු වර්ණ භාවිතය හා පසුබිම සඳහා රතු වර්ණය
 - වියළි බදාමය මත බිතු සිතුවම් ඇඳීමේ, ප්‍රෙස්කෝ සිකෝ ශිල්ප ක්‍රමය
 - රූප වටා නිමාව දක්වන ප්‍රශස්ත මට්ටමින් යුතු සියුම් රේඛාකරණය
 - පසුබිම අවකාශය පිරවීම සඳහා නෙළුම් මල්, පිච්ච මල්, සපු මල්, වැටකේ මල් ආදිය යොදා ගැනීම
 - සමස්ත සංරචනය තුළ පරිමාණය හා පර්යාලෝක රීතීන් නොසැලකීම

- වියන්තලයේ විශාල ප්‍රදේශයක් ආවරණය වන පරිදි සිතුවම් කර ඇති මාර පරාජය සිතුවම ක්‍රියාකාරී ඉරියව්වලින් යුතු වූ ප්‍රකාශනයක් සහිත සුවිශේෂී නිර්මාණයක් වශයෙන් සැලකේ.
- මාර පරාජය සිතුවමින් බුදුන් වහන්සේ භූමි ස්පර්ශ මුද්‍රාවෙන් නිරූපිත ය. මෙම අවස්ථාවේ මහී කාන්තාව බුද්ධත්වය සනාථ කිරීමට සාක්ෂිවෙමින් පොළොවෙන් නැගී සිටින අයුරු දක්වා ඇත. පසෙකින් මාර දුවරුන් තිදෙනා හා මාර සේනාව ද දක්වා ඇති මෙම නිර්මාණය ප්‍රකාශනාත්මක බවින් ඉහළ ය.

දඹුලු ලෙන් විහාර සංකීර්ණය

බුද්ධ ප්‍රතිමා හා දේව ප්‍රතිමාවක් (සුමන සමන් දෙවියන්)

බුද්ධත්වයෙන් පස්වන සතිය-මාර දුවරු පරාජය කිරීම

මාර පරාජය සිතුවමේ කොටසක්

දහසක් බුදුවරුන්ගේ රූප

අනෝතප්ප වීල

ඉන්දු නිමිත ශිෂ්ටාචාරය

- ඉන්දු නිමිත ශිෂ්ටාචාරය මෙසපොටේමියානු, මිසර වැනි පූර්ව ඓතිහාසික උසස් ශිෂ්ටාචාර හා සම තත්ත්වයේ ලා සැලකිය හැකි ය. පුරා විද්‍යාඥ ශ්‍රීමත් ජෝන් මාෂල්ගේ විශ්වාසය වූයේ මෙම ශිෂ්ටාචාරය ක්‍රි.පූ. 3250 - 2750 අතර කාල වකවානුවට අයත් බව ය. එම ශිෂ්ටාචාරයේ ස්වර්ණමය කාලය ක්‍රි.පූ. 2500 - 1500 අතර වශයෙන් ඉන්දියානු පුරා විද්‍යාඥයින් විසින් දක්වයි.
- මෙම ශිෂ්ටාචාරය මොහෙන්ජොදාරෝ හරප්පා ශිෂ්ටාචාර වශයෙන් ද හඳුන්වනු ලබයි.
- හින්දි භාෂාවෙන් “මෙහොන් - ජො දාරෝ” යනු මළවුන්ගේ ගොඩැල්ලයි. එය වර්තමාන පකිස්තානයට අයත් සින්ධිහි ලර්කානා දිස්ත්‍රික්කයේ පිහිටා ඇත.
- හරප්පාව වර්තමාන පකිස්තානයේ බටහිර පන්ජාබ් ප්‍රදේශයේ මොන්ටිගෝමරි දිස්ත්‍රික්කයේ රවි නදී ඉවුරේ පිහිටා ඇත.
- ඉන්දු නිමිත ශිෂ්ටාචාරය විශාල භූමි ප්‍රදේශයක පැතිරී පවතින අතර මෙම සහ්‍යත්වයට අයත් ස්ථාන 70 ක් පමණ සොයාගෙන ඇත.
- මොහෙන්ජොදාරෝ හා හරප්පා ශිෂ්ටාචාරයට අයත් නගර වැසියන් උසස් කලා කෞශලයෙන් යුක්ත ජන කොටසක් බව කැණීම්වලදී හමු වූ ද්‍රව්‍ය හා මෙවලම්වලින් පැහැදිලි වේ. මෙම කලා නිර්මාණ පහත පරිදි හඳුනාගත හැකි ය.
 - ගල් හා ලෝහ ප්‍රතිමා - ආභරණ හා මෙවලම්
 - මුද්‍රා - සෙල්ලම් බඩු
 - වාස්තු විද්‍යා නිර්මාණ

ඉන්දු නිමිත ශිෂ්ටාචාරයේ මූර්ති

පූජක රුව

- පූජක රුව සොයාගෙන ඇත්තේ මොහෙන්ජොදාරෝ නගරයෙනි.
- මෙයින් පුරුෂයකුගේ උඩුකය දැක්වේ.
- ජීවමාන කෙනෙකු නිරූපණය කිරීමට ගත් උත්සාහයක් ලෙස පෙනේ.
- සෙ.මී. 19 ක් උස ය. සුදු හුණු ගලින් නිමවා ඇත.
- මෙයින් පූජකවරයකු නිරූපණය වන බව සාමාන්‍ය පිළිගැනීමයි.
- ඒකාංශ කරන ලද සළුව, අඩවන් දෙනෙන් හා හිස අඩක් මුඩු කොට තිබීම මෙම රූපය භාවනානුයෝගී පූජක රුවක් ලෙස හැඳින්වීමට හේතු වී ඇත.
- ඒකාංශ කරන ලද සළුවෙහි පෙති තුනක මලක හෝ කොළයක හැඩය ගත් රටාවකින් සරසා ඇත.
- නළල මත ගාංචුව සහිත නලල් පටියකි.
- තත්ත්වාකාර නිරූපණ ස්වරූපයට වෙසසින් වෙනස් වූ ශෛලීගත සම්ප්‍රදායක් අනුව නිරූපණය කරන හැඩතල මෙහි දක්නට ඇත.

- කලා විචාරකයින්ගේ සැලකිල්ල යොමු වූ නිර්මාණ අතර හරප්පාවෙන් හමු වූ ලෝකඩ නළඟනගේ රුව ද ප්‍රධාන තැනක් ගනියි.
- ඉන්දු නිම්න වැසියෝ ලෝහ වාත්තු කිරීමේ තාක්ෂණයෙන් පරිණතව සිටි බවට මෙම ලෝහයෙන් කරන ලද නළඟන රුව හොඳ ම සාධකයකි.
- ලෝහ වාත්තු කිරීමේ ශිල්ප ක්‍රමයෙන් පූර්ණ උන්නතව නිමවා ඇති මෙහි උස අඟල් 4 1/2 කි.
- කාන්තා නාරි දේහයේ ලාලිතය මනාව මතු කොට දක්වා ඇත.
- ඇස් අඩවන් ය. ප්‍රකෝපකාර ඉරියව්වකින් සිට ගෙන එක් අතක් ඉනෙහි තබාගෙන එක් කකුලක් අඩක් නැමී සිටින ආකාරයෙන් නිමවා ඇත.
- කෙසෙය නග්න රුවක් වූ මෙම කාන්තා රුව කලාත්මක ය.
- ගෙල බැඳි මාලයත්, දෙඅත්හි ඇති වළලුත් මෙහි දැකිය හැකි ආභරණයන් ය. එය එකල ඉන්දු නිම්න වැසියන් ආභරණ පැළඳීම පිළිබඳ ප්‍රබල සාක්ෂියකි.
- මෙයින් දෙවොලක රඟන ස්ත්‍රියක් නිරූපණය වේ යැයි මතයකි. දැනට නවදිල්ලි ජාතික කෞතුකාගාරයේ තැන්පත් කොට ඇත.

රතු වැලි ගලින් කළ කවන්ධ මිනිස් රුව

- මානව දේහයේ සුන්දරත්වය ඉතා සියුම් ලෙස හා මට සිලිටු ලෙස දක්වා ඇති කවන්ධ මිනිස් රුව ඉන්දු නිම්න ශිෂ්ටාචාරයෙන් හමු වූ උසස් කලා කෘතියකි.
- ග්‍රීක සම්භාව්‍ය කෘතිවල මූර්තිමය ලක්ෂණ දක්නට ඇත. මූර්තිය මනාව ඔප්පවීමේ කිරීමෙන් මස් පිඬුවල ස්වභාවිකත්වය පෙන්නුම් කර ඇත.
- අගල් 4 (සෙ.මී.10) පමණ උස ය. රතු පැහැති හුණු ගලින් නිමවා ඇති මෙය පූර්ණ උන්නත මූර්තියකි. මෙය සොයා ගෙන ඇත්තේ හරප්පාවෙනි.
- මෙම මූර්තියෙන් අරෝහ පරිනාහ පුරුෂයකුගේ ලක්ෂණ නිරූපණය කරයි. නග්න රුවක් වන මෙය ශිවගේ මූලාදර්ශ නිර්මාණයක් වශයෙන් හඳුන්වයි. ඊට හේතු වශයෙන් මූර්තියේ අත් හතරක සාධක දක්වයි.
- හිස අත් පා නොමැත. හිස සහ අත් පා වෙන ම කොටස් වශයෙන් තනා තිබෙන්නට ඇති බව පෙනේ. මෙම කොටස් සවිකිරීම සඳහා සිදුරු භාවිත කොට ඇති බව දැකිය හැකි ය.

අළු වැලි ගලින් කළ කවන්ධ මිනිස් රුව

- හරප්පාවෙන් හමුවන මෙම කවන්ධ මිනිස් රුව පූර්ණ උන්නත ශිල්ප ක්‍රමයට අළු වැලි ගලින් නිර්මාණය කර ඇත.
- උස සෙ.මී. 10 කි. වම් කකුල ඉහළට ඔසවාගෙන සිටින නර්තන විලාශයක් පෙන්නුම් කෙරේ.
- මෙයින් ශිව දෙවියන්ගේ එක් වේෂයක් වන නටරාජ නර්තන ස්වරූපය පෙන්නුම් කරන බව විචාරක අදහසයි.
- ග්‍රීක, රෝම, සම්භවය මූර්ති නිර්මාණවල දක්නට ලැබෙන ස්වභාවික තාත්වික ලක්ෂණ මෙම කවන්ධ රූපයෙන් ප්‍රකට කෙරේ.

ඉන්දු නිම්න ශිෂ්ටාචාරයේ මුද්‍රා

- ඉන්දු නිම්න ශිෂ්ටාචාරය ආශ්‍රිතව මුද්‍රා 2000 කට අධික සංඛ්‍යාවක් හමු වී ඇත.
- වෙළෙඳ භාණ්ඩවල ඇසුරුම් සලකුණු වශයෙන් යෙදීමට මෙම මුද්‍රා භාවිත කළ බව අනුමාන කරයි.
- මෙම මුද්‍රා දිගටි, අටපට්ටම් හා සතරැස් ආදී හැඩවලින් යුක්ත වේ.
- මෙම මුද්‍රා මත රූපවලට අමතරව අක්ෂර දක්නට ඇති අතර මේ අක්ෂර මේ වන තෙක් කියවීමට හඳුනාගෙන ඇත.
- මුද්‍රා මගින් ඉන්දු නිම්න වැසියන්ගේ ආගමික ඇදහිලි, විශ්වාස පිළිබිඹු කරන අතර ඔවුන්ගේ ජීවන විලාසය, සංස්කෘතික ලක්ෂණ කලා කෞෂල්‍යය හා තාක්ෂණික හැකියාව පිළිබඳ තොරතුරු අනාවරණය වේ.

මොල්ලිය සහිත ගව රූපය

- ඉන්දු නිම්න ශිෂ්ටාචාරයෙන් හමු වූ ගව රූප සහිත මුද්‍රා විසි පහකටත් වැඩි ප්‍රමාණය අතරින් කලාත්මක ප්‍රකාශනයක් සහිත මුද්‍රාවකි.
- මෙහි ගවයාගේ ගති ස්වභාවය ඉතාමත් තාත්වික ලෙස නිරූපණය කර තිබේ.
- පාර්ශ්වදර්ශී ස්වරූපයෙන් යුතු ගව රූපයේ ශරීරාංග තුළින් ශක්තිය, තේජස හා ජව සම්පන්න බව හොඳින් ඉස්මතු වී පෙනේ.
- ශිව දෙවියන්ගේ වාහනය වූ නන්දි ගවයා මින් සංකේතවත් කරන බව අදහස් කෙරේ.
- බෙල්ලේ රැළි ශෛලිගත රටාවෙන් නිරූපණය කර ඇත. ගෙල වටා දමා ඇති තැල්ල මගින් මෙම මුද්‍රාව විසිතුරු වී ඇත.
- ඇතැම් මුද්‍රාවල ගව රූප අභියස සුවඳ දුම්, වැනි වස්තු දක්නට තිබූ නිසා මෙම ගව රූප අති පූජනීය වස්තු ලෙස සලකා පුද පූජා තබන්නට ඇතැයි සිතිය හැකි ය.
- මෙම මුද්‍රාවට අමතරව එක් අගක් සහිත ගවයා, කොට අං සහිත ගව රූප ආදී ගව සංකේත සහිත මුද්‍රා විශාල සංඛ්‍යාවක් හමු වී ඇති බවට වාර්තා වේ.

පශුපති (ශිව)

- මෙම මුද්‍රාව අං සහිත දෙවියා ලෙස හඳුන්වයි.
- ඔහුගේ හිස මත අං යුගලක් සහිත ශිර්ෂාභරණයකි. එමෙන් ම ගෙල හා දෙඅත් වස්ත්‍රාභරණවලින් සරසා ඇත.
- ආසනයට පහළින් මුවෝ දෙදෙනෙකි. එසේම දේව රූපය වටා රයිනෝ, වෘෂභ, හස්ති සහ කොටි රූප දැකගත හැකි ය.
- මෙම මුද්‍රාවෙන් නිරූපිත දෙවියන් ශිවගේ මූලාදර්ශයක් බව සර් ජෝන් මාෂල් මහතා පවසා ඇත. එනම් ශිවගේ එක් වේශයක් වන පශුපති (කෘෂි කර්මාන්තයට අධිපති) මින් නිරූපිත බවයි.
- දේවරූපය ඉදිරි පෙනුමෙන් යුතු වන අතර සෙසු සියලු සත්ව රූප පාර්ශ්වදර්ශී ස්වරූපයෙන් දක්වා ඇත.

ඊජිප්තු ශිෂ්ටාචාරය

- නයිල් ගංගාධාරය පදනම් ව ව්‍යාප්ත වූ ලෝකයේ ඉපැරණි ම ශිෂ්ටාචාරයක් වන ඊජිප්තු ශිෂ්ටාචාරය ක්‍රි. පූ. 3000 - 30 අතර කාල පරාසයට අයත් වේ.
- ඊජිප්තුව පාරාවරුන්ගේ බල පරාක්‍රමය ලොවට කියාපාන සුවිශාල පිරමීඩ, ගෘහ නිර්මාණ, චිත්‍ර මූර්ති ආදී කලා නිර්මාණ සඳහා පදනම වූයේ ඔවුන් දැඩි ලෙස විශ්වාස කළ මරණින් මතු ආත්මය පිළිබඳ සංකල්පය යි.
- අමර්ණා, ගිසා සහ තීබ්ස් යන නගර ආශ්‍රිතව ඊජිප්තු නිර්මාණ රැසක් හමුවේ.

ඊජිප්තු මූර්ති

- ස්පින්ක්ස් (Sphinx)
- ලියන්තා හෙවත් ලේඛකයා (Scribe)
- නෙෆර්ටිටි (Nefertiti)

ඊජිප්තු චිත්‍ර

- මීඩම්හි පාත්තයෝ (Geese of Meidum)
- කුරුලු දඩයම (Fowling scene)

ඊජිප්තු මූර්ති නිර්මාණ

ස්පින්ක්ස් (SPHINX)

- ක්‍රි.පූ. 2440 ට පමණ අයත් ස්පින්ක්ස් මූර්තිය කුහු පිරමීඩය ඉදිරිපිට පිහිටි උසින් අඩි 66ක් හා පළලින් අඩි 240ක් වන ඉපැරණි මූර්තියක් ලෙස හඳුන්වා දිය හැකි ය.
- ඊජිප්තු කලාවේ ස්පින්ක්ස් මූර්ති රැසක් හමුවුවත් ප්‍රධාන පිරමීඩය අසල හමුවන මහා ස්පින්ක්ස් (GREAT SPHINX) නම් මූර්තිය සුවිශේෂී ය. මිනිස් මුහුණ සමග සත්ත්ව ශරීරය (සිංහ) එකට බද්ධ කිරීමෙන් සැකසුණු මෙම නිර්මාණය ඊජිප්තු කලාවේ කල්පිත මූර්ති සඳහා දිය හැකි කදිම නිදසුනකි.
- ස්පින්ක්ස් නිර්මාණය පාරාවරුන්ගේ තෙදබලපරාක්‍රමය මෙන් ම ආරක්ෂාව පිළිබඳ සංකල්පය නිරූපණය කරන බව විචාරක මතය යි.

ලියන්නා හෙවත් ස්ක්‍රයිබ් (SCRIBE)

- ලියන්නා හෙවත් ස්ක්‍රයිබ් (Scribe) මූර්තිය ඊජිප්තු මූර්ති කලාවේ පැරණි යුගයට අයත් නිර්මාණයකි.
- ස්ක්‍රයිබ් නමින් හඳුන්වන මූර්ති කිහිපයක් ම ඊජිප්තු කලාවෙන් හමු වී ඇතත්, දැනට ප්‍රංශයේ ලුවර් කෞතුකාගාරයේ තැන්පත් කර ඇති මෙම ස්ක්‍රයිබ් රුව ඊජිප්තු මූර්ති කලාවේ විශිෂ්ට නිර්මාණයකි.
- හුණු ගලින් කළ, අඩි 2 ක් පමණ උස් වූ මෙය ත්‍රිකෝණාකාර ආකෘතියකින් යුතු වුවකි.
- දව මාධ්‍යයෙන් පූර්ණ උන්නත ශිල්පක්‍රමය නිර්මාණය කර ඇත. ක්‍රිස්ටල් වර්ගයේ ගලින් ඇස්වල කුහර පුරවා ඇත.
- ක්‍රි.පූ. 2600ත් 2350ත් අතර කාලයට අයත් මෙම මූර්තිය වර්ණ ගැන්වූ නිර්මාණයකි.
- සක්කාරා ප්‍රදේශයේ සොහොන් ගෙයකින් හමු වූ ස්ක්‍රයිබ් මූර්තිය තම ස්වාමියා පවසන යමක් ලිවීමට සැරසී සිටින ආකාරය නිරූපිත ය.

නෙෆර්ටිටි (NEFERTITI)

- ඊජිප්තුවේ අමර්ණා යුගය හෙවත් නව රාජධානි සමයේ නිර්මාණය වූ නෙෆර්ටිටි අධිරාජ්‍යයාගේ රුව දැනට බර්ලින් කෞතුකාගාරයේ තැන්පත් කර ඇත.
- මෙය පූර්ණ උන්නත ශිල්ප ක්‍රමයට නිර්මාණය කරන ලද කාන්තා උඩුකය පිළිරුවකි.
- ඊජිප්තු කලා නිර්මාණවල දැකිය හැකි ශෛලිගත සම්ප්‍රදායෙන් මිදී ස්වභාවික ශෛලිය ලක්ෂණ මෙම මූර්තියෙන් දැකිය හැකි ය.
- උස අගල් 20 ක් වන මෙම මූර්තිය හුණු ගල් මාධ්‍යයෙන් නිර්මාණය කර වර්ණ ගන්වා ඇත.
- ඊජිප්තු පාරා රජෙකු වූ නව රාජධානි යුගයේ අක්නේටන් (Akhenaten) රජුගේ බිසව ලෙසට සැලකෙන නෙෆර්ටිටි මූර්තිය ක්‍රි. පූ. 1375 පමණ කාලයට අයත් ය.
- මූර්තියට අලංකාරයක් ගෙන දෙන හිසෙහි පැලඳි විසිතුරු දිගැටි ඔටුන්න හා ගෙලෙහි පැලඳි මාලයේ අධිරාජ්‍යයක සතු තේජෝබලපරාක්‍රමය පෙන්නවයි.

ඊජිප්තු චිත්‍ර නිර්මාණ

- ඊජිප්තු චිත්‍ර නිර්මාණ සොහොන් ගෙවල් වන පිරමිඩ හා දේවස්ථාන තුළ ද දැකිය හැකි ය.
- ද්විමාන බව, පාර්ශ්වගත බව මෙම චිත්‍ර නිර්මාණයන්ගේ දැකිය හැකි විශේෂ ලක්ෂණ ය.
- වර්ණ යෙදීමේ දී ද බොහෝ විට පැතලි ක්‍රමයට වර්ණ යොදා ඇත.
- කල්පිත සංකල්ප මෙන්ම, ජන ජීවිතයේ විවිධ සිද්ධි, රජවරුන්, බිසෝවරුන්, හා සැබැඳි සිද්ධි මිසර ගෘහ නිර්මාණ තුළ දැකිය හැකි විය.
- ඊජිප්තු සිතුවම් අතර සටහන් කර ඇති හයරොග්ලිපික්ස් (Hieroglyphics) හෙවත් රූපාක්ෂර ලේඛනකරණයේ පළමු අවස්ථාව වශයෙන් අදටත් පුරාවිද්‍යාඥයින්ගේ ගවේෂණයට හා නිරීක්ෂණයට ලක් වූවකි.

මිඩම් හි පාත්තයෝ (GEESE OF MEDIUM)

- මෙම සිතුවම ක්‍රි.පූ. 2630 ට පමණ අයත් ඊජිප්තු පැරණි රාජධානි යුගයට අයත් චිත්‍ර නිර්මාණයකි.
- මිඩම් හි මස්ටාබා වර්ගයකට අයත් සොහොන් ගෙයකින් හමු වී ඇති මෙම සිතුවමින් නිරූපණය වන්නේ එකා පසු පස එකා ගමන් කරන පාත්තයන් සමූහයකි. එම පාත්තයන් හය දෙනා තිදෙනා බැගින් දෙපැත්තට එකා පසුපස ගමන් කරන අයුරක් පෙන්වයි.
- රූප තලය මත සම්පිණ්ඩනය කිරීමේ දී ඉදිරියේම සිටින පාත්තයාගේ හිස බිමට නැඹුරු කරගත් ආකාරයට ඇඳ ඇති අතර ක්‍රියාකාරී බවක් ද, සතුන්ගේ ඉරියව් ක්‍රමිකව දැක්වීමට ද ශිල්පියා උනන්දු වී ඇත.
- වර්ණ යෙදීමේ දී කළු, සුදු, දුඹුරු වර්ණවල විවිධ ප්‍රභේද මතුවන ලෙස යොදා ඇති අතර රේඛාකරණය මගින් සියුම් ලෙස විස්තරාත්මක හැඩ දක්වා ඇත. මෙම ලක්ෂණ ඊජිප්තු මානව රූප චිත්‍ර සඳහා අනුගමනය නොකරන ලද ලක්ෂණයකි. එනම් එය ස්වභාවික ලක්ෂණ සඳහා වර්ණ හා රේඛාකරණය මගින් ත්‍රිමාන ලක්ෂණ මතුකිරීමක් වශයෙන් හඳුනාගත හැකි ය.

කුරුලු දඩයම (FOWLING SCENE)

- කුරුලු දඩයම චිත්‍රය ක්‍රි.පූ. 1580ත් 1350ත් අතර කාලයේ නව රාජධානි යුගයට අයත් යයි සැලකේ.
- මෙය තීබ්ස්වල නෙබාමුන් (Nebamun) සොහොන් ගැබෙන් හමු වී ඇති වර්ණ කළ සිතුවමක් වේ.
- සිතුවමෙන් දැක්වෙන්නේ ඊජිප්තු වංශාධිපතියෙකු වූ නෙබාමුන් නයිල් නදියේ ඔරුවක නැගී තම අත ඇති භූමරංගය භාවිත කරමින් කුරුල්ලන් දඩයම් කරන ආකාරයයි. ඔහුගේ එක් අතක අල්ලාගත් පක්ෂීන් තිදෙනෙකි. සිතුවමෙහි දැක්වෙන කාන්තා රූප ඔහුගේ දියණිය හා භාර්යාව ලෙසට අදහස් කෙරේ.
- පැපිරස් පඳුරු අතර පක්ෂීන් දැක්වෙන අතර ඒ අසල වූ දඩයම් බළලා පාදවලින් පක්ෂීන් දෙදෙනෙකු ද කටින් තවත් පක්ෂියෙකු ද අල්ලාගෙන සිටින ආකාරය දක්වා ඇත.
- මානව රූප ශෛලීගත හා පාර්ශවදර්ශී ස්වරූපයෙන් හා සතුන් සහ ශාක පත්‍ර ඉතා ස්වභාවිකව චිත්‍රණය කර ඇත.
- තිරු චිත්‍ර සංරචනයක් වන මෙම නම් කරන චිත්‍ර රාමුව තුළ සිද්ධි ගණනාවක එකතුවකින් සමන්විත වන අතර එමගින් චිත්‍රයේ ක්‍රියාකාරී බව නිරූපණය කරවයි.
- වියළි බදාමයක් මත වන ප්‍රස්කෝ සිකෝ ශිල්ප ක්‍රමයට අදින ලද බිතු සිතුවමකි.
- රූප වර්ණ ගැන්වීම සඳහා අඳුරු කහ, රතු, සුදු, කළු ආදී වර්ණ භාවිත කර ඇති අතර මෙම වර්ණ ද්වීමාන ලක්ෂණ සහිත ය.
- චිත්‍රයේ පසුබිමේ හයරොග්ලිපික්ස් (Hieroglyphics) හෙවත් රූපාක්ෂර දැකිය හැකි ය.
- දැනට මෙය ලන්ඩනයේ බ්‍රිතාන්‍ය කෞතුකාගාරයේ ප්‍රදර්ශනයට තැන්පත් කර ඇත.

ග්‍රීක මූර්ති නිර්මාණ

වීනස් දී මෙලෝ (Venus de Milo)

- ප්‍රංශයේ ලුවර් කෞතුකාගාරයේ ප්‍රදර්ශනයට තබා ඇති වීනස් දී මෙලෝ ප්‍රතිමාව ග්‍රීක සම්භාව්‍ය යුගයට අයත් කලා ලක්ෂණ සහිත නිර්මාණයකි.
- දෙඅත් කැඩී බිඳී ඇති මෙම කිරිගරුඬ ප්‍රතිමාව, ක්‍රි. ව. 1820 දී මෙලෝ දිවයිනෙන් සොයා ගන්නකි.
- වමතට ගත් කැඩපතින් සිය රූපප්‍රචාරක නිරූපණය වන බව විචාරක අදහසයි.
- කාන්තාවකගේ සුන්දරත්වය මෙන් ම නාරිදේහයේ ලාලිතා ස්වභාවය මැනවින් දක්වා ඇති මෙම මූර්තිය ග්‍රීක මූර්ති නිර්මාණ අතර අග්‍රගන්‍ය නිර්මාණයක් ලෙස සැලකෙයි.
- රූපයේ බඳ වටා ඇති වස්ත්‍රයේ රැළි කඩා හැලෙන අයුරු ඉතා ස්වභාවික ලෙස නිරූපණය කර පෙන්වයි.
- “ඇන්ටිසොච්” නම් ශිල්පියා මෙම මූර්තිය නිර්මාණය කර ඇත.

කවපෙත්ත විසිකරන්නා (Discoobolus)

- කවපෙත්ත විසිකරන්නා මූර්තිය ග්‍රීක සම්භාව්‍ය යුගයට අයත් කලා ලක්ෂණයන් සහිත කෘතියකි.
- මෙම මූර්තියෙන් නිරූපණය වන්නේ කව පෙත්ත විසිකිරීමට සූදානම් වන ක්‍රීඩකයකුගේ ඉරියව්වකි.
- ක්‍රීඩා ඉරියව්වට අනුකූල ව පිරිමියකු සතු කායික ජවය, ශක්තිය, චලනය මෙන් ම සිරුරේ සමබරතාව හා රිද්මය ඉතා විශිෂ්ට ලෙස පෙන්නුම් කරන නිර්මාණයකි.
- මාංශ පේශී ක්‍රියාකාරත්වය සහිත ක්‍රීඩක ඉරියව්ව මැනවින් නිරූපණය කර ඇති මෙම මූර්තිය කිරිගරුඬ මාධ්‍යයෙන් නිර්මාණය කර ඇත.
- ක්‍රි. පූ. 450 ට පමණ අයත් කවපෙත්ත විසිකරන්නා මූර්තියෙහි මුල් කෘතිය ලෝකඩ මාධ්‍යයෙන් නිර්මාණය කර තිබෙන්නට ඇතැයි විශ්වාස කෙරෙන අතර එය මූර්ති ශිල්පී “මයිරන් (Myron)” ගේ නිර්මාණයකි.

හර්මස් සහ ඩයොනීසස් (Hermes and Dionysus)

- ක්‍රි. පූ. 330-320 කාලයට අයත් මෙය ග්‍රීසියේ ඔලිම්පියාවෙන් හමු වූ පූර්ණ උන්නත විශිෂ්ට ග්‍රීක මූර්තියකි.
- ග්‍රීක සම්භාව්‍ය යුගයට අයත් කලා ලක්ෂණයන්ගෙන් යුතු මෙය ජැක්සිටෙල්ස් (Praxiteles) නැමති මූර්ති ශිල්පියා විසින් නිර්මාණය කරන ලද්දකි.
- මෙම මූර්තිය අඩි 7 අඟල් 1 ක් උසින් යුක්ත වන අතර කිරි ගරුඬ මාධ්‍යයෙන් නිමවා ඇත.
- හර්මස් තම දකුණු පාදයට බරදී වම් පාදය දණහිසින් නවා සිටින අතර ඔහු විසින් ඩයොනීසස් නම් දරුවා වමතින් වඩාගෙන සිටියි.
- හර්මස්ගේ රුවෙහි දකුණු අත බිඳ ඇති අතර ඉතිරි වූ කොටසින් එය ඉහළට ඔසවා සිටි අයුරක් නිරූපණය වේ.
- එම අතෙහි මිදි පොකුරක් තිබෙන්නට ඇතැයි විචාරකයින් විශ්වාස කරයි.
- මෙම මූර්තියෙන් පුරුෂ ශරීරයක දැකිය හැකි මාංශ පේෂිවල ස්වභාවය හා පෞරුෂ ලක්ෂණ පරිමාණ ලක්ෂණ සහිතව මැනවින් පෙන්වුම් කර ඇත.
- වම් අතින් දරා සිටින සළුව නිසා මූර්තියේ සමබරතාව සුරැකී ඇත.
- මෙහි දැක්වෙන ළදරුවාගේ රුවෙහි මුදු මොළොක් ස්වභාවය හා සුරතල් බව දැක්වීමට ශිල්පියා සමත් වී නැති බවක් පෙනී යයි.
- මෙම මූර්තිය දැනට ග්‍රීසියේ ඔලිම්පියාහි පුරාවිද්‍යා කෞතුකාගාරයේ තැන්පත් කොට ඇත.

ඇතිනා දෙවඟනගේ රුව (Athena Parthenon)

- මෙම ප්‍රතිමාව ක්‍රි. පූ. 5 සියවසේ විසූ පිඩියස් (Phidias) නම් ශිල්පියා විසින් නිර්මාණය කර ඇත.
- සම්භාව්‍ය යුගයට අයත් මෙම ප්‍රතිමාව අඩි 48 ක් පමණ උසින් යුතු ය.
- දැවයෙන් නිමවා රනින් හා ඇත් දළින් ආවරණය කරන ලද ඇතිනා දෙවඟනගේ රුව විශිෂ්ට නිර්මාණයකි.
- වම් අතින් හෙල්ලක් ද, පළිහක් ද දරයි.
- දකුණු අත්ලේ නයික් (Nike) හෙවත් ජයග්‍රහණය සංකේතවත් කරන ඉපැරණි ග්‍රීක දේවතාවියගේ රුවකි.
- පළිහ, පාදම, හිස් වැස්ම, පාවහන් සියල්ල ග්‍රීක පැරණි ජනප්‍රවාද දර්ශනවලින් අලංකාර කර ඇත.
- සිනිඳු ඇඳුමට අයත් රැළි සියුම් ලෙස මතු කිරීමට ශිල්පියා සමත් වී ඇත.
- ප්‍රතාපවත් බව, රණ ශූරත්වය, එඩිතර බව, සෘජු බව යන ලක්ෂණ සහිතව කාන්තා සුන්දරත්වය මෙම ඇතිනා රුවෙන් මනාව නිරූපණය කර පෙන්වයි.

ලැමකුන් මූර්තිය (Laocoon)

- ලැමකුන් මූර්තිය ග්‍රීක හෙලනිස්තික් යුගයට අයත් කලා ලක්ෂණ සහිත නිර්මාණයක් ලෙස සැලකේ.
- මෙය කිරිගරුඬ මාධ්‍යයෙන් නිම කළ කලා කෘතියකි.
- දවැන්ත මුහුදු සර්පයෙකුගෙන් බේරීම සඳහා පියෙකු හා පුතුන් දෙදෙනෙකු ගන්නා උත්සාහය මෙමගින් නිරූපණය වෙයි.
- පියාගේ මහලු බවත්, පුතුන්ගේ තාරුණ්‍යයත් මතුකොට දක්වා ඇති මෙම මූර්තියෙන් මහලු පියාගේ ධෛර්ය සම්පන්න බවත්, ශක්තියත්, සර්පයාගෙන් ගැලවීමට ගන්නා උත්සාහයත් මැනවින් නිරූපණය කොට ඇත.
- යථාර්ථවාදී ශෛලියට අනුගත ව මුහුණේ වේදනාව, හය, ක්‍රාසය හා උත්සාහවන්ත බව මැනවින් ප්‍රකාශිත ය.
- උස අඩි 8 ක් වන මෙම මූර්තිය දැනට රෝමයේ වතිකානු කෞතුකාගාරයේ ප්‍රදර්ශනයට තබා ඇත.